บทที่ 3

บริษัทยูโนแคลและการละเมิดสิทธิมนุษยชนในโครงการท่อส่งก๊าซยาดานา

ในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอภูมิหลังสภาพเศรษฐกิจและสังคมของพม่าในช่วงที่รัฐบาลทหารพม่ายังคงดำเนินนโยบายปิดประเทศอย่างเคร่งครัด (ค.ศ.1962 – ค.ศ.1987) ถึงปี ค.ศ.1988 ที่เศรษฐกิจของพม่าตกต่ำลงอย่างมากจนกระทั่งพม่าจำเป็นต้องดำเนินนโยบายยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้การลงทุนจากภายนอกประเทศเข้ามาพยุงสภาพเศรษฐกิจที่ย่ำแย่และสถานะทางการเงินของรัฐบาลที่กำลังตกอยู่ในสภาพล้มละลาย รัฐบาลพม่าได้สร้างแรงจูงใจในการลงทุนและประสบความสำเร็จในการดึงดูดบรรษัทต่างๆ ที่เฝ้ารอโอกาสเข้ามาสำรวจและนำทรัพยากรธรรมชาติของพม่าออกมาใช้เพื่อผลกำไรมหาศาล ธุรกิจการลงทุนด้านการสำรวจและผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจัดเป็นธุรกิจที่จะสร้างกำไรมหาศาล และมีบริษัทต่างๆ แสดงความสนใจที่จะเข้ามาลงทุนมากที่สุด โดยเฉพาะบริษัทยูโนแคล (Unocal) ของสหรัฐอเมริกา ที่ต้องการดำเนินธุรกิจน้ำมันในแหล่งยาดานาซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของพม่า และได้ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงต่อประชาชนพม่า

ดังนั้น เนื้อหาของบทนี้จึงจะมุ่งไปที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลพวงจากโครงการการลงทุนดังกล่าวของบริษัทยูโนแคล โดยผู้วิจัยจะนำเสนอประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ รายละเอียดการลงทุนในแหล่งก๊าซธรรมชาติยาดานาของบริษัทยูโนแคล การเกิดการร่วมทุนกับบริษัทอื่นๆ และหน่วยงานของรัฐบาลทหาร ผลกระทบที่เกิดขึ้นในบริเวณที่บริษัทเข้าไปสร้างท่อส่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โดยเฉพาะในด้านสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปฏิกิริยาและการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ

3.1 บริษัทยูโนแคลกับการลงทุนในโครงการยาดานา

นับตั้งแต่รัฐบาลพม่ายอมเปิดให้มีการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ ก็ได้มีบรรษัทจากต่างประเทศจำนวนมากยื่นความจำนงที่จะทำการสำรวจหาแหล่งน้ำมันที่คาดว่ายังคงมีอยู่อีกมากเพื่อขุดเจาะออกมาใช้หรือขายต่ออันจะสร้างผลกำไรมหาศาลให้แก่บริษัทที่ประสบความสำเร็จในการผลิตน้ำมัน อย่างไรก็ตาม ในช่วงแรกของการสำรวจหาแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ รัฐบาลพม่าอนุญาตให้บริษัทต่างๆ ทำการสำรวจเฉพาะแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติบนบกเท่านั้น (Onshore Exploration) ผลการสำรวจของบริษัทส่วนใหญ่พบว่าแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติบนชายฝั่งของพม่ามีน้อยมากเมื่อเทียบกับแหล่งน้ำมันที่คาดว่ามีอยู่นอกชายฝั่ง และถึงแม้จะพบแหล่งน้ำมันบนบก ปริมาณน้ำมันที่มีอยู่ก็ไม่มากพอที่บริษัทควรจะทุ่มทุน

พลเอกอุดลาย ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในการตัดสินใจผลิตน้ำมันจำนวนนั้นออกมาขาย บริษัทยูโนแคลรับรู้ถึงปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงตัดสินใจที่จะหลีกเลี่ยงการสำรวจน้ำมันบนชายฝั่ง และได้พุ่งความสนใจไปยังแหล่งน้ำมันนอกชายฝั่งของพม่า อย่างไรก็ตาม ในช่วงเวลานี้พม่ายังเปิดประเทศได้ไม่นานนัก รัฐบาลทหารยังคงมีความกังวลว่าบรรษัทจากภายนอกจะเข้ามาใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จนหมดสิ้นแต่ไม่ให้ประโยชน์แก่ตนอย่างเต็มที่ ข้อเสนอของบริษัทยูโนแคลจึงยังไม่ได้รับการตอบตกลง บริษัทยูโนแคลจึงได้เสนอที่จะมอบเงินสดให้แก่รัฐบาลพม่า 8 ล้านดอลลาร์สหรัฐเพื่อแลกเปลี่ยนกับการสำรวจน้ำมันในบริเวณนอกชายฝั่ง และต่อมาได้เพิ่มจำนวนเงินที่เสนอให้รัฐบาลทหาร 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปลายปี ค.ศ.1989[1] และต่อมาในปี ค.ศ.1990 บริษัทยูโนแคลก็ได้เสนอเงินลงทุนก้อนแรกในการขุดเจาะน้ำมันแก่รัฐบาลทหารพม่าถึง 415 ล้าน[2]ดอลลาร์สหรัฐ รัฐบาลพม่าเล็งเห็นว่าแม้บริษัทยูโนแคลยังไม่ได้เริ่มทำการผลิตน้ำมันจริง ก็ยังสร้างรายได้ให้รัฐบาลมากเพียงนี้ ในที่สุด บริษัทยูโนแคลจึงได้รับอนุมัติให้ทำการสำรวจและขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาตินอกชายฝั่งพม่า (Offshore Exploration)

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าแหล่งก๊าซธรรมชาตินอกชายฝั่งเป็นแหล่งก๊าซธรรมชาติที่สำคัญที่สุดของพม่าเนื่องจากมีปริมาณก๊าซสำรองจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่ครอบคลุมพื้นที่ 3 แห่ง คือ 1) บริเวณชายฝั่งทะเลของรัฐยะไข่ (Rakhine or Arakan State) อยู่ทางตะวันตกของประเทศ 2) อ่าวเมาะตะมะ (Gulf of Mataban) และ 3) น่านน้ำนอกเขตตะนาวศรี (Tenasserim Division) ซึ่งทั้ง 3 แหล่ง นี้อยู่ทางตอนใต้ของประเทศ และใกล้กับชายแดนของไทย พื้นที่ทั้ง 3 แห่งนี้ถูกล้อมรอบด้วยทะเลน้ำลึก ที่มีระดับความลึกมากถึง 1,000-5,000 เมตร อีกทั้งยังมีตะกอนทับถมหนาแน่นเป็นเวลานานทำให้มีปริมาณก๊าซธรรมชาติสะสมอยู่เป็นจำนวนมาก[3] บริษัทยูโนแคลได้ทำการสำรวจแหล่งก๊าซธรรมชาตินอกชายฝั่งที่สำคัญเหล่านี้และพบว่าในบริเวณอ่าวเมาะตะมะมีแหล่งน้ำมันที่บริษัทฯ สนใจจะลงทุนคือแหล่งยาดานา

สัมปทานแหล่งยาดานา (Yadana Field)[4] ครอบคลุมพื้นที่ราว 26,140 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในบริเวณอ่าวเมาะตะมะ เป็นส่วนหนึ่งของทะเลอันดามัน อยู่ห่างจากเมืองทวาย (Tavoy) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของเขตตะนาวศรี ไปทางตอนใต้ราว 60 กิโลเมตร และห่างจากชายแดนด้านตะวันตกของไทยราว 409 กิโลเมตร แหล่งยาดานามีปริมาณน้ำมันและก๊าซธรรมชาติสำรองรวมมากกว่า 150 พันล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งบริษัทฯ คาดว่าจะสามารถขุดเจาะขึ้นมาใช้งานได้นานถึง 30 ปี เป็นอย่างต่ำ และหากสร้างโรงกลั่นแล้วคาดว่าจะสามารถทำการผลิตก๊าซธรรมชาติจาก

---

[1] David I. Steinberg, The Future of Burma: crisis and choice in Myanmar, p. 89.

[2] Dara O.Rourke, Transnational at Work: Fueling Oppression(in Burma)[Online]. Available from: File://G:TNCs at work in Burma.htm[2006,June 10]

[3] ส่วนเศรษฐกิจต่างประเทศ ฝ่ายวิชาการ ACMECS Weekly Focus, แหล่งก๊าซธรรมชาติของพม่า[Online]. Available from: http://www.exim.go.th/doc/research/ACMECS/4520.pdf.[2006,June 10]

[4] คำว่า "ยาดานา" เป็นภาษาพม่า มีความหมายว่าอัญมณี

แหล่งนี้ได้สูงถึง 525 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน[5]

ถึงแม้การค้นพบก๊าซธรรมชาติปริมาณมหาศาลดังกล่าวจะเริ่มสร้างความหวังให้แก่รัฐบาลพม่าและบริษัทผู้ค้นพบเองมากเพียงไร บริษัทยูโนแคลก็ยังไม่สามารถเริ่มทำการขุดเจาะและผลิตอย่างจริงจังเพราะยังไม่มีผู้ซื้อรายใดยืนยันความต้องการน้ำมันและก๊าซธรรมชาติดังกล่าว และในขณะนั้นพม่าเองก็สามารถผลิตก๊าซธรรมชาติได้มากพอต่อความต้องการใช้ภายในประเทศอยู่แล้วด้วย[6]

อย่างไรก็ตาม ต่อมาไม่นานนัก รัฐบาลพม่าและบริษัทยูโนแคลก็เริ่มความหวังที่จะขายก๊าซธรรมชาติที่เพิ่งค้นพบ เมื่อประเทศไทยเริ่มแสดงความสนใจในพลังงานนั้น เนื่องจากในช่วงก่อนหน้านี้ นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจของไทยในสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ต่อเนื่องมาถึงรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน ได้เน้นการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างมาก ทำให้เศรษฐกิจของไทยขยายตัวอย่างรวดเร็ว คือ มีอัตราขยายตัวร้อยละ 10.9 ต่อปี ซึ่งนับว่าเป็นอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สูงที่สุดในโลกในช่วงนั้น การพัฒนาที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมการส่งออก ทำให้ความต้องการใช้พลังงานของประเทศไทยมีสูง แต่ทรัพยากรด้านพลังงานของไทยมีอยู่จำกัด ปริมาณก๊าซธรรมชาติสำรองในอ่าวไทยจะหมดไปในเวลา 10 ปี[7] รัฐบาลไทยในขณะนั้น คือ รัฐบาลนายชวน หลีกภัย จึงต้องเร่งแสวงหาแหล่งทรัพยากรด้านพลังงานจากประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งก่อนหน้านี้รัฐบาลไทยเองได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาการสำรวจและผลิตปิโตรเลียม และการสร้างศักยภาพด้วยการเป็นผู้ลงทุนในกิจการด้านพลังงานด้วยการจัดตั้งบริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) เพื่อให้เป็นตัวแทนรัฐบาลไทยในการร่วมลงทุนกับบริษัทน้ำมันต่างชาติต่างๆ ดังนั้น เมื่อมีการพบแหล่งก๊าซธรรมชาติขนาดใหญ่ในพม่า รัฐบาลไทยจึงมองว่าพม่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่จะเป็นแหล่งป้อนพลังงานของไทยที่สำคัญในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ไทยสามารถซื้อน้ำมันและก๊าซธรรมชาติได้ในราคาถูกกว่าการนำเข้าจากประเทศอื่น จึงเป็นโอกาสที่ไทยต้องรีบคว้าไว้ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลชวน หลีกภัยจึงเร่งดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับพม่าเพื่อการแสวงหาทรัพยากรด้านพลังงานโดยเฉพาะการซื้อน้ำมันและก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานาต่อไป[8]

คณะรัฐมนตรีของไทยได้มีมติเมื่อวันที่ 5 ตุลาคม ค.ศ.1993 ให้เร่งรัดการจัดซื้อก๊าซ

---

[5] พรพิมล ตรีโชติ, ไร้แผ่นดิน เส้นทางจากพม่าสู่ไทย (กรุงเทพมหานคร: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 58.

[6] Bruce Hawke, The Burma-Thailand Gas Debacle[Online]. Available from: http://www.irrawaddy.org/aviewer.asp?a=4216&print=yes&c=e[2006,June 10]

[7] คณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหากรณีโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานา, รายงานการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหากรณีโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานา (กรุงเทพมหานคร: ข่ายความร่วมมือเพื่อสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาไทย, 2541), หน้า 21.

[8] ศุภกาญจน์ พงศ์ยี่หล้า, "หนึ่งทศวรรษแห่งความสัมพันธ์ไทย-พม่า ด้านพลังงาน," วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 1(ม.ค.-เม.ย. 2547): 5.

ธรรมชาติจากแหล่งยาดานาของพม่า[9] โดยจัดให้มีคณะตัวแทน อันได้แก่ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีพร้อมด้วยผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพช.) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) กรมวิเทศสหการ กระทรวงการต่างประเทศ และผู้แทนจาก ปตท. เดินทางไปยังประเทศพม่าเพื่อเข้าพบพลเรือโทหม่อง หม่อง คิน (Maung Maung Khin) รองนายกรัฐมนตรีที่ดูแลด้านการลงทุนจากต่างชาติ นายอู ออง จ่อ (U Ohn Gyaw) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และนายอู ขิ่น หม่อง เต็ง (U Khin Maung Thein) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวงพลังงาน ในของพม่าเพื่อหารือในเรื่องการซื้อขายก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานาอย่างใกล้ชิด[10] ในการเจรจาครั้งนี้ผู้บริหารของบริษัทยูโนแคลได้มีส่วนสำคัญในการชักจูงให้บริษัท ปตท. ของไทยตัดสินใจซื้อก๊าซธรรมชาติจากพม่า เพราะผู้บริหารของบริษัทยูโนแคลมีความคุ้นเคยและความสัมพันธ์กับบริษัท ปตท. ของไทยอยู่ก่อนแล้ว[11]

ในที่สุด ช่วงเวลาที่ประวัติศาสตร์ธุรกิจภาคพลังงานของไทยและพม่าจะต้องจารึกไว้ก็ได้มาถึง ด้วยการลงนามในบันทึกข้อตกลงเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานา จำนวน 2 ฉบับ การลงนามข้อตกลงฉบับแรกเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 9 กันยายน ค.ศ.1994 เป็นการลงนามในแถลงการณ์ร่วมระหว่างนายอู ขิ่น หม่อง เต็ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานของพม่า กับพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมของไทย โดยสาระสำคัญของแถลงการณ์ร่วมระบุว่า ประเทศไทยเป็นผู้รับซื้อพลังงานรายแรกและรายเดียวของพม่า (Sole buyer) และทั้งสองกระทรวงจะสนับสนุนการดำเนินงานในการซื้อขายก๊าซธรรมชาติอันเป็นสัญลักษณ์และตัวอย่างที่ดีของความสัมพันธ์อันดีในด้านพลังงานทั้งในปัจจุบันและต่อไปในอนาคต[12]

หลังจากนั้นเพียง 5 เดือน คือในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1995 การลงนามในสัญญาซื้อขายก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานาก็เกิดขึ้น การลงนามดังกล่าวจัดขึ้นที่ทำเนียบรัฐบาลของไทย ระหว่างนายเลื่อน กฤษณะกรี ผู้ว่าการการ ปตท. กับผู้แทนบริษัทยูโนแคล เมียนมาร์ ออฟชอร์ จำกัด (Unocal Myanmar Offshore Limited) ซึ่งเป็นบริษัทลูกของบริษัทยูโนแคลที่จะรับผิดชอบการผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในพม่า[13] สัญญาฉบับนี้ระบุว่าโครงการนี้เป็นการร่วมทุนระหว่าง

---

[9] รายงานการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหากรณีโครงการท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งยาดานา, หน้า 8.

[10] "การเยือนประเทศสหภาพพม่าของรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี," วารสารนโยบายพลังงาน(เมษายน-มิถุนายน 2540): 3.

[11] Bruce Hawke, The Burma-Thailand Gas Debacle[Online].Available from: http:// www.irrawaddy.org/aviewer.asp?a=4216&print=yes&c=e[2006,June 10]

[12] พรพิมล ตรีโชติ, ไร้แผ่นดิน เส้นทางจากพม่าสู่ไทย (กรุงเทพมหานคร: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 57-58.

[13] ในการลงนามสัญญาฉบับนี้ มีรายงานว่าบริษัทยูโนแคลได้จ่ายเงินให้แก่รัฐบาลพม่าอีกถึง 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เป็น "ค่าธรรมเนียมการลงนาม" (Signature fee) ครั้งนี้

บริษัทยูโนแคล (Unocal) ของสหรัฐอเมริกา บริษัทโทแทล (Total) ของฝรั่งเศส บริษัทปตท.สำรวจและขุดเจาะ (PTTEP) ของไทย และบริษัทน้ำมันและก๊าซธรรมชาติแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Oil and gas Enterprise-MOGE)[14] โดยบริษัทร่วมทุนทั้ง 4 นี้จะมีชื่อร่วมกันว่า "บริษัทขนส่งก๊าซแห่งอ่าวเมาะตะมะ" (the Mataban Gas Transportation Company - MGTC) สัญญาการซื้อขายก๊าซธรรมชาติระหว่างไทย-พม่าในครั้งนี้มีอายุ 30 ปี กลุ่มบริษัทที่ร่วมดำเนินการ (Consortium) จะเริ่มส่งก๊าซจากแหล่งยาดานามายังประเทศไทยในปี ค.ศ.1998 เป็นปริมาณ 525 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน โดยผู้ขายจะต้องรับผิดชอบในการสร้างท่อจากแท่นผลิตกลางอ่าวเมาะตะมะมาถึงชายแดนไทยเป็นระยะทาง 409 กิโลเมตร[15] ส่วนท่อก๊าซในฝั่งไทย บริษัท ปตท. จะเป็นผู้ดำเนินการสร้างเอง ซึ่งโครงการท่อก๊าซนี้ถือเป็นความภาคภูมิใจของทั้งสองฝ่ายเพราะถือเป็นท่อก๊าซที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้[16]

ในพิธีการลงนามข้อตกลงครั้งนั้น รัฐมนตรีด้านพลังงานของพม่าได้กล่าวว่าโครงการท่อก๊าซยาดานาจะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนพม่า รวมทั้งชนกลุ่มน้อยทางตอนใต้ของประเทศ[17] เช่นเดียวกับผู้บริหารของบริษัทยูโนแคลที่กล่าวไว้ว่า ในเมื่อประเทศไทยต้องการพลังงาน บริษัทก็จะทำโครงการนี้ ซึ่งจะเป็นโครงการที่ดี ชาวพม่าทั้งหมดจะได้ประโยชน์ จะช่วยสร้างงานสร้างรายได้ให้ชาวพม่า และการเมืองพม่าจะมั่นคงมากขึ้นเพราะโครงการนี้ด้วย"[18]

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่ารัฐบาลพม่าและบริษัทฯ จะได้กล่าวถึงข้อดีของความร่วมมือนี้ไว้มากเพียงใด ผลลัพธ์ที่ตรงกันข้ามก็เริ่มแสดงออกมาให้เห็นแล้วตั้งแต่ปีที่มีการลงนามสัญญาเป็นต้นมา กล่าวคือ บริษัทยูโนแคลได้ให้เงินแก่รัฐบาลพม่าตลอดมาตั้งแต่ต้น และเมื่อใดที่เริ่มการส่งก๊าซมายังประเทศไทย รัฐบาลพม่าจะมีรายได้จากการขายน้ำมันและก๊าซธรรมชาตินั้นถึงปีละ 400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งถือว่าเป็นโครงการที่สร้างรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศให้รัฐบาลทหารพม่า

---

[14] บริษัทน้ำมันและก๊าซธรรมชาติแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Oil and gas Enterprise-MOGE) ได้ ตั้งขึ้นมาในปี 1963 MOGE เป็นรัฐวิสาหกิจเพียงรายเดียวของพม่าที่มีสิทธิ์ขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ โดยมีผู้นำในรัฐบาลทหารพม่าถือหุ้น 100% เต็ม

[15] นอกจากบริษัทร่วมทุนทั้ง 4 แล้ว โครงการท่อก๊าซยาดานาของพม่ายังมีบริษัท Halliburton ของรองประธานาธิบดี Dick Cheney ของสหรัฐอเมริการ่วมก่อสร้างด้วย โดยบริษัท Halliburton เป็นบริษัทด้าน oil-service ที่มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินการของบริษัทน้ำมันขนาดใหญ่ โดยจะดูแลรายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ เช่น การศึกษาสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่ที่จะขุดเจาะน้ำมัน สนับสนุนการสร้างถนนและการสร้างลานจอดเฮลิคอปเตอร์ และให้ความร่วมมืออื่นๆ ตามที่บริษัทน้ำมันที่เป็นผู้ผลิตในพื้นที่นั้นๆ ร้องขอ บริษัท Halliburton มีเครือข่ายธุรกิจกว้างขวางทั่วโลก เช่นในประเทศอินโดนีเซีย อิหร่าน อิรัก และพม่า ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าประเทศที่บริษัทนี้เข้าไปดำเนินธุรกิจล้วนเป็นประเทศที่ปกครองหรือเคยปกครองแบบเผด็จการ และมีปัญหาสิทธิมนุษยชนแทบทั้งสิ้น

[16] " "ยาดานา" รัตนะแห่งอันดามัน," วารสารสื่อพลัง (ตุลาคม-ธันวาคม 2537): 46-49.

[17] Tavorn Tammachatwichit, Blood for Oil[Online]. Available from: http://www.ibiblio.org/freeburma/boycott/oil/pipeline.html[2006,June 13]

[18] Barry Lane, Unocal Signs Myanmar Gas Sales and Pipeline Agreements[Online].Available from: http://www.ibiblio.org/freeburma/boycott/oil/unocal.txt[2006,June 13]

สูงที่สุด แต่รายได้นี้กลับมิได้ตกถึงมือประชาชนชาวพม่าแม้เลยแต่น้อย[19] เพราะรัฐบาลพม่ากลับนำเงินกว่าร้อยละ 70 จากการขายทรัพยากรธรรมชาติ ไปใช้สร้างความเข้มแข็งให้กองทัพของตน โดยพยายามเพิ่มสมรรถนะให้ทหารทุกวิถีทาง เช่นการสั่งซื้ออาวุธจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจากประเทศจีนมากที่สุด ถึง 390 ล้านดอลลาร์สหรัฐ[20] นอกจากนี้รัฐบาลพม่ายังติดต่อสั่งซื้อเครื่องบินรบสมรรถนะสูง รุ่น MiG-29 จากประเทศรัสเซียซึ่งมีราคารวมกว่า 130 ล้านดอลลาร์สหรัฐได้เป็นผลสำเร็จ ทั้งที่ก่อนหน้านี้พม่าเคยติดต่อซื้อเครื่องบินรบดังกล่าวจากรัสเซียแล้ว แต่เนื่องจากรัสเซียยังไม่มั่นใจในสถานะทางการเงินของพม่า จึงชะลอการขายเครื่องบินรบให้แก่พม่าและขอให้พม่ารอรายรับจากการขายก๊าซธรรมชาติให้ประเทศไทยก่อน[21] ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเมื่อรัฐบาลพม่ามีรายได้จากการลงทุนของบริษัทร่วมทุนต่างๆ ในโครงการยาดานา รัฐบาลจึงมีรายได้มาสร้างความเข้มแข็งของกองทัพได้อย่างเต็มที่ จนอาจกล่าวได้ว่าตั้งแต่พม่าในยุคปี ค.ศ.1960 เป็นต้นมา ทหารพม่าไม่เคยมีฐานะที่มั่นคงและกองกำลังที่เข้มแข็งเหมือนเช่นนี้มาก่อน ทั้งที่ในปัจจุบันพม่าเองก็ปราศจากภัยคุกคามทางทหารจากภายนอกอยู่แล้ว ดังนั้น รายได้จากโครงการลงทุนร่วมกับบริษัทยูโนแคล และบริษัทอื่นๆนี้ จึงหมายถึง การช่วยเพิ่มความเข้มแข็งของกองทัพที่จะกดขี่และปราบปรามประชาชนและชนกลุ่มน้อยที่ยังคงหลงเหลืออยู่ได้มากขึ้นอย่างไม่ต้องสงสัย[22] จึงไม่แปลกนักหากจะกล่าวว่าบริษัทยูโนแคลเป็นผู้สร้างรายได้ให้รัฐบาลพม่าไปตลอดจนถึงราวปี ค.ศ. 2030 จนกระทั่งนิตยสาร Faultline ของสหรัฐอเมริกาเรียกบริษัทยูโนแคลว่า "เป็นแหล่งเงินที่ใหญ่ที่สุดของรัฐบาลที่ชั่วร้าย" ทีเดียว นอกจากนี้ ยังมีรายงานว่าเบื้องหลังธุรกิจน้ำมัน บริษัทยูโนแคลยังมีส่วนร่วมมือกับบริษัทน้ำมันและก๊าซธรรมชาติแห่งสหภาพพม่า (MOGE) ในการเป็นช่องทางฟอกเงินที่รัฐบาลพม่าได้มาจากการจำหน่ายยาเสพติดอย่างลับๆ ด้วย[23]

เมื่อสถานการณ์ส่อเค้าที่จะเริ่มเลวร้ายลงเพราะความสัมพันธ์อันแนบแน่นระหว่างบริษัทฯ กับรัฐบาลที่ชั่วร้ายในสายตาประชาชนได้เริ่มต้นขึ้น ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง เช่น กองกำลังชนกลุ่มน้อยต่างๆ และรัฐบาลผสมแห่งสหภาพพม่า (NCGUB) ต่างก็เริ่มรู้สึกกังวลถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้จากการโครงการท่อส่งก๊าซที่บริษัทยูโนแคลและรัฐบาลพม่ากำลังจะสร้างขึ้นทาง

---

[19] Dara O'Rourke, Transnationals at Work : Fuelling Oppression(in Burma)[Online]. Available from: http://www.thirdworldtraveler.com/Transnational_corps/FuelOppress_Burma.html[2006,June 13]

[20] เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, พม่าผ่าเมือง (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, 2536), หน้า 379.

[21] Burma Campaign UK, The Burma Campaign UK: TOTAL Oil – pull out of Burma now![Online]. Available from: http://burmacampaign.org.uk/total_vriefing.html[2006,June 13]

[22] พรพิมล ตรีโชติ, "ปัญหาการเมืองเรื่องทรัพย์ในดินของพม่า," มติชนสุดสัปดาห์ 1011 (4 ม.ค.2543): 91.

[23] Unocal : Betraying Burma[Online].Available from: http://www.thirdworldtraveler.com/Transnational_corps/FuelOppress_Burma.html[2006,June 14] ; การผลิตยาเสพติดโดยเฉพาะยาบ้านั้น ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในดินแดนที่เป็นของพม่า ตัวเลขที่ผู้เชี่ยวชาญด้านยาเสพติดทั้งของไทยและตะวันตกประเมินเอาไว้ใกล้เคียงกัน ก็คือ รัฐบาลมีโรงงานผลิตยาบ้าเฉพาะที่เป็นโรงงาน "ขนาดใหญ่" อยู่ในชายแดนด้านพม่าถึง 50 โรงงาน ปริมาณยาบ้าที่โรงงานเหล่านี้ผลิตได้มีมากถึง 80 ตัน หรือคิดเป็น 800 ล้านเม็ดต่อปี ยาเสพติดที่พม่าผลิตส่วนหนึ่งจะถูกส่งไปประเทศเอเชียประเทศอื่น สหรัฐอเมริกาและยุโรป แต่ส่วนใหญ่ของ 800 ล้านเม็ดนั้นจะทะลักเข้ามาและคงอยู่ในประเทศไทยกลายเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยมาตลอด

ตอนใต้ของประเทศ และเริ่มตระหนักว่า ผลสุดท้ายการได้รับความสนใจจากโลกภายนอกหาได้เป็นผลดีต่อบรรดาชาวบ้านที่เป็นชนกลุ่มน้อยเสมอไป รัฐบาลผสมแห่งสหภาพพม่าได้ติดต่อไปยังผู้บริหารของบริษัทฯ ขอให้ยุติการลงทุนนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกองกำลังชนกลุ่มน้อย คือ กองกำลังขององค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (KNU) และองค์กรพรรคมอญใหม่ (NMSP) ถึงกับร่วมกันประกาศว่า "ข้อตกลงทางเศรษฐกิจระหว่างสลอร์คและบริษัทน้ำมันต่างชาติช่วยสร้างความแข็งแกร่งให้ฝ่ายทหาร ช่วยให้สลอร์คอยู่ในอำนาจได้นานขึ้น ช่วยให้สลอร์คสามารถซื้ออาวุธมาเข่นฆ่าและกดขี่ประชาชนได้มากขึ้น และเมื่อการก่อสร้างท่อก๊าซเริ่มขึ้น ความรุนแรงโหดร้ายทุกประเภทจะต้องเกิดขึ้นอย่างไม่ต้องสงสัย KNU และ NMSP จะไม่ยอมให้สิ่งเหล่านี้เกิดขึ้น การใช้ความรุนแรงทำลายท่อก๊าซเป็นทางเลือกสุดท้ายของเรา"[24] แต่บริษัทฯ ก็ไม่ได้ใส่ใจข้อเรียกร้องนั้นแม้แต่น้อย และยังยืนยันที่จะเร่งสร้างท่อส่งก๊าซร่วมกับรัฐบาลกลางให้เร็วที่สุด

3.2 พื้นที่สร้างท่อก๊าซ การเข้าสู่พื้นที่ และการเตรียมการก่อสร้างท่อก๊าซ

อันที่จริงในขณะที่บริษัทยูโนแคลเซ็นต์สัญญาผลิตก๊าซธรรมชาติกับประเทศไทย ได้มีการหารือในประเด็นเรื่องสถานที่ที่จะกำหนดเป็นจุดรับส่งก๊าซธรรมชาติ ในครั้งนั้น ได้มีการเสนอจุดที่ประเทศไทยจะรับก๊าซธรรมชาติขึ้นมา คือที่จังหวัดระนอง แต่บริษัทยูโนแคลและรัฐบาลพม่าต่างปฏิเสธจุดรับก๊าซทั้งสองจุดดังกล่าว ทั้งนี้เพราะหากบริษัทฯ จะต้องสร้างท่อก๊าซมายังจังหวัดระนองซึ่งอยู่ทางภาคใต้ของไทย การสร้างท่อก๊าซจะต้องทำในทะเลเป็นส่วนใหญ่ซึ่งจะยุ่งยาก และระยะทางของท่อก๊าซและค่าใช้จ่ายในการสร้างจะเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่าตัว ดังนั้น บริษัทฯ จึงต้องการให้ท่อก๊าซส่วนใหญ่อยู่บนบกมากกว่า จึงมีการเสนอให้สร้างท่อก๊าซมาทางอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี แต่บริษัทฯ และรัฐบาลพม่าก็ไม่เห็นชอบ เพราะบริเวณชายแดนอำเภอสังขละบุรียังมีกองกำลังพรรคมอญใหม่อยู่หนาแน่น รัฐบาลไทยจึงขอให้ทางพม่าเป็นผู้กำหนดจุดมา บริษัทยูโนแคลจึงขอให้รัฐบาลพม่าเสนอจุดรับก๊าซที่บ้าน นัต-อีต่อง (Nat-E-Taung) จังหวัดราชบุรี เพราะเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางที่สั้นที่สุด จึงช่วยให้ "ประหยัด" และยัง "ปลอดภัย" จากกองกำลังชนกลุ่มน้อยมากกว่าเส้นทางอื่น[25] ซึ่งรัฐบาลไทยก็ยอมตามข้อเสนอดังกล่าว และยังกล่าวว่าไทยพร้อมจะสร้างโรงงานผลิตไฟฟ้า โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจะเป็นผู้รับผิดชอบในการก่อสร้าง[26]

---

[24] อ้างใน ภาณุ บุรุษรัตนพันธ์, "มอญอพยพกับทางรถไฟสายมรณะสายใหม่ในพม่า," สารคดี 127 (กันยายน 2538): 159.

[25] James Fahn, "When gas is not so nature-friendly," The Nation (5 May 1997): 20.

[26] พรพิมล ตรีโชติ, ไร้แผ่นดิน เส้นทางจากพม่าสู่ไทย, หน้า 81.

รูปภาพที่ 5 ท่อก๊าซยาดานาไทย-พม่า[27]

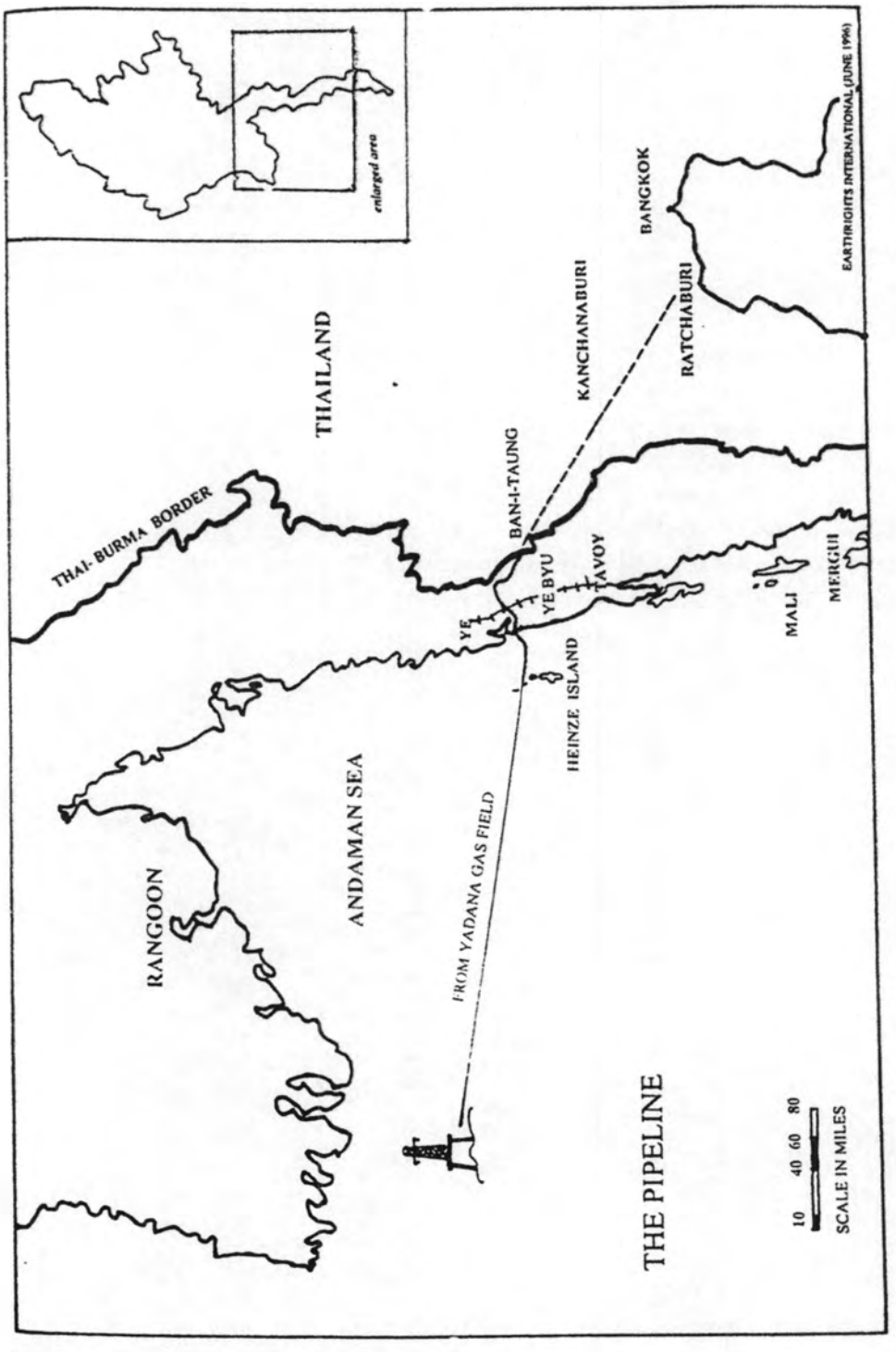

[27] บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด(มหาชน). โครงการยาดานา[Online]. Available from: http://www.pttep.com/th/operations/index.asp?id=23[2006,June 14]

พื้นที่ทางตอนใต้ของพม่าที่บริษัทยูโนแคลและรัฐบาลจะสร้างท่อก๊าซผ่านคือบริเวณรัฐมอญ (Mon State) รัฐกะเหรี่ยง (Karen State) และเขตตะนาวศรี (Tenasserim Division)[28] ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ขาดความเจริญ ปราศจากโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นถนนหรือทางรถไฟ อันเป็นผลมาจากการที่พม่าปิดประเทศมานานถึง 30 ปี ส่วนสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่ก็ชำรุดทรุดโทรมลง นอกจากนี้พื้นที่ดังกล่าวยังมีกองโจร และกองกำลังชนกลุ่มน้อยที่ต่อต้านรัฐบาลทหารมากว่าครึ่งศตวรรษ

บริษัทยูโนแคลตระหนักถึงอุปสรรคเหล่านี้ดีและมีความกังวลถึงความปลอดภัยของตนมิใช่น้อย แต่กระนั้นก็ยังเชื่อว่าหากโครงการสำเร็จบริษัทฯ จะได้กำไรมหาศาล บริษัทฯ จึงได้ติดต่อว่าจ้างบริษัทวิเคราะห์ความเสี่ยงของการลงทุนหลายแห่ง ทุกแห่งสรุปตรงกันว่าหากบริษัทตัดสินใจสร้างท่อก๊าซ บริษัทฯ จะได้กำไรแน่นอน แต่คงไม่สามารถหลีกเลี่ยงการมีส่วนข้องเกี่ยวกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่นการบังคับใช้แรงงาน และท่อก๊าซอาจเสี่ยงต่อการถูกทำลายได้เพราะบริเวณนั้นมีชนกลุ่มน้อยที่มีความขัดแย้งกับรัฐบาลพม่าอาศัยอยู่หนาแน่น[29] บริษัทฯ รู้ดีว่าคำเตือนดังกล่าวเป็นความจริงที่ไม่ควรมองข้าม โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนต่างๆ เช่น Amnesty International , Human Rights Watch-Asia ก็มีรายงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในพื้นที่เหล่านั้นเสมอ[30] ที่สำคัญ บริษัทฯ ยังได้รับคำเตือนจากธนาคารโลก (World Bank) ว่าควรหลีกเลี่ยงการสร้างท่อก๊าซผ่าน "เส้นทางแห่งความขัดแย้ง" นั้น[31] แต่บริษัทฯ ก็ไม่ได้ให้น้ำหนักรายงานและคำเตือนทั้งหมดมากนัก และได้ให้นาย Joel Robinson ผู้บริหารบริษัทยูโนแคลที่ประเทศสิงคโปร์เดินทางมาประเมินสถานการณ์อยู่หลายครั้ง[32] ในที่สุดบริษัทจึงตัดสินใจที่จะเริ่มเข้าไปในพื้นที่เพื่อสร้างท่อก๊าซร่วมกับรัฐบาลทหารพม่า เพราะเชื่อว่ากองทหารที่แข็งแกร่งของรัฐบาลพม่าจะให้ความคุ้มครองแก่ตนได้แน่นอน

บริษัทยูโนแคลได้ออกสำรวจเส้นทางวางท่อก๊าซในเขตประเทศพม่าร่วมกับเจ้าหน้าที่ทหารของรัฐบาลพม่าโดยละเอียด นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ ยังได้ข้ามเข้ามาสำรวจในบริเวณบ้านนัต-อีต่องในเขตประเทศไทยด้วย จากนั้นบริษัทยูโนแคลได้ประกาศผลสรุปของการ

---

[28] ประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่จึงเป็นชนกลุ่มน้อยชาวมอญและกะเหรี่ยงที่ถูกรัฐบาลพม่ากดขี่มาตลอด ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และทำการประมง เพื่อยังชีพ

[29] Evidence of Unoical's Complicity.[Online]. Available from: http://homepages.uc.edu /thro/doe/complicity.html[2006,June 14]

[30] Edith T. Mirante, Burma's Gas Pipeline – Litmus Test for Global Boycott Movement[Online]. Available from: http://www.pacificnews.org/jinn/stories/2.12/960611-burma.html[2006,June 15]

[31] National Coalition Government of the Union of Burma, Human Rights Documentation Unit, Human Rights Yearbook 1998-1999 (Nonthaburi, Thailand: Human Rights Documentation Unit, NCGUB, 1999), p. 102.

[32] Evidence of Unoical's Complicity[Online]. Available from: http://homepages.uc.edu/thro/doe/complicity.html[2006,June 14]

สำรวจครั้งนี้ออกมาอย่างมั่นใจว่า[33]

"พื้นที่ที่ท่อก๊าซจะผ่านนับเป็นพื้นที่ที่มีประชากรเบาบางมาก มีหมู่บ้านเพียงไม่กี่แห่ง บริษัทฯ ได้สร้างความเข้าใจและสอบถามความต้องการของชาวบ้านในพื้นที่แล้ว สถานการณ์ทั่วไปจึงสงบเรียบร้อย ดังนั้นจึงมั่นใจว่าจะไม่มีการเคลื่อนย้ายประชาชนออกจากแนวท่อก๊าซ และจะไม่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น"

บริษัทยูโนแคลได้วางแผนว่าจะนำท่อก๊าซจากแหล่งยาดานาผ่านเกาะเฮนเซ (Heinze) มาขึ้นฝั่งที่ปวงดอว์ (Phaung Htaw) หมู่บ้านหาปลาในตำบลเยบู (Ye Byu) ในเขตตะนาวศรี และเดินสายไปทางตะวันออกผ่านหมู่บ้านต่างๆ ได้แก่ ออนพิงค์วิน (Ohnbingwin) กันบวก (Kanbauk) และไมซองลอง (Michaung Laung) จากนั้นจะเลียบหุบเขาของแม่น้ำทวาย (Tavoy) และซิมบา (Zimba) พาดผ่านป่าทึบอันอุดมสมบูรณ์มาก ก่อนจะมาถึงเขตชายแดนไทย-พม่าที่บ้านนัต-อีต่อง[34]

จากนั้นบริษัทฯ ได้ติดต่อไปยังกองทัพพม่าเพื่อขอให้ส่งทหารเข้ามาเปิดพื้นที่ และรักษาความปลอดภัยให้แก่ท่อก๊าซและเจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ โดยอ้างว่า หากรัฐบาลไม่สามารถรักษาความปลอดภัยได้ ท่อก๊าซจะไม่สามารถอยู่ได้ถึง 30 ปีตามสัญญา ทั้งนี้การให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่ของบริษัททุกคนถือเป็นหน้าที่ของรัฐบาลตามสัญญาร่วมทุนก่อสร้างท่อก๊าซ บริษัทจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายใดๆ ที่จำเป็นต่อการรักษาความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่และท่อก๊าซโดยจ่ายเงินให้รัฐบาลผ่านบริษัทน้ำมันและก๊าซธรรมชาติแห่งสหภาพพม่า (MOGE) บริษัทจะเป็นผู้ระบุว่าต้องการให้ทหารเข้าไปยังบริเวณใดเป็นพิเศษตามที่บริษัทฯ ต้องการ[35] ซึ่งในการนี้ บริษัทฯ ได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลพม่าอย่างเต็มที่ เพราะรัฐบาลพม่าเองก็เล็งเห็นประโยชน์ของการส่งทหารเข้าไปในพื้นที่เพราะรัฐบาลรู้ดีว่าโครงการนี้มีความสำคัญต่อผลประโยชน์ของตนมาก และการส่งทหารเข้าไปจะเป็นการทำลายชนกลุ่มน้อยให้หมดสิ้น รัฐบาลจึงได้ประกาศว่าพร้อมจะให้การปกป้องเจ้าหน้าที่บริษัทฯ อย่างเต็มที่ และได้ส่งทหารมามากกว่าที่บริษัทร้องขอเสียด้วยซ้ำ[36]

รัฐบาลพม่าได้ส่งทหารราบจำนวนมากเข้าไปยังบริเวณรัฐมอญ รัฐกะเหรี่ยง และเขต

---

[33] The Southeast Asian Information Network and All Burma's Student Democratic Front, Burma: Human Lives for Natural Resources Oil and Natural Gas (Bangkok: Burma Issues, 1994) , p. 11.

[34] พรพิมล ตรีโชติ, ไร้แผ่นดิน เส้นทางจากพม่าสู่ไทย, หน้า 81.

[35] Carlyn Carey, Unocal Corporation[Online]. Available from: http://www.wcl.american.edu/hrbrief/v7i1/uno cal.htm[2006,June 15]

[36] Bruce E. Johansen, Burma (Myanmar): Forced Labor in the World's Last Teak forest[Online]. Available from: http://www.ratical.org/ratville/IPEIE/Burma.txt[2006,June 15]

กะเหรี่ยง และเขตตะนาวศรีตามคำขอของบริษัทฯ ถึง 14 กองพัน (14 Battalions)[37] ทำให้ภูมิภาคที่ท่อก๊าซพาดผ่านนี้กลายเป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีทหารเข้าไปยึดครองมากที่สุดในพม่า ประมาณว่ามีทหาร 1 คน ต่อชาวบ้าน 3 คนเลยทีเดียว[38] ดังภาพที่ 6 และ 7 ซึ่งเปรียบเทียบการเข้ามายึดพื้นที่ของทหารก่อนและหลังการทำโครงการท่อก๊าซของบริษัทยูโนแคล

รูปภาพที่ 6 แผนที่แสดงพื้นที่ก่อนการก่อสร้างท่อส่งก๊าซยาดานา[39]

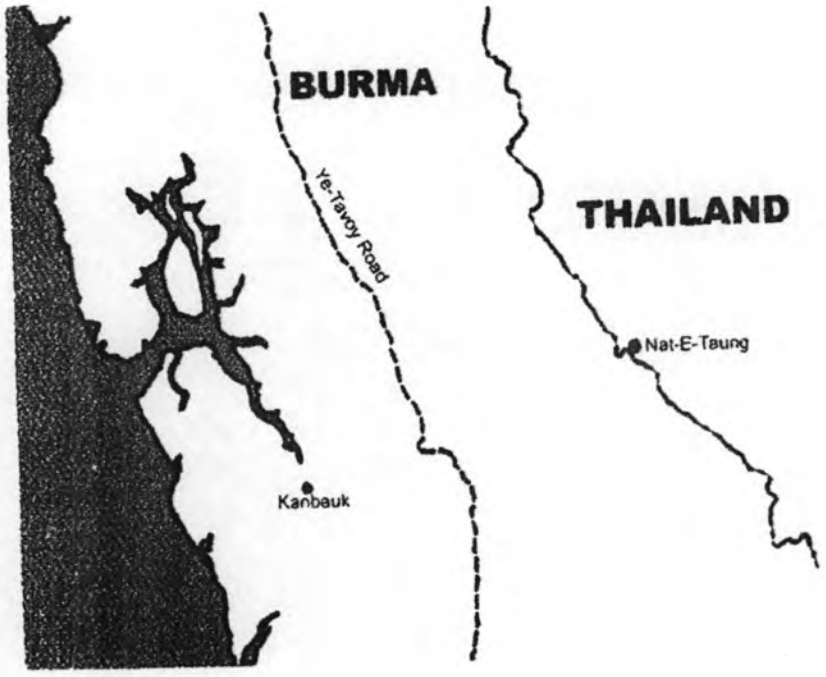

---

[37] ทหาร 1 กองพัน ประกอบด้วยกองทหารย่อย 800 กอง สาเหตุที่รัฐบาลพม่าต้องส่งทหารเข้ามามากก็เพราะพื้นที่สร้างท่อส่งก๊าซเป็นบริเวณหนึ่งที่รัฐบาลมีอำนาจครอบคลุมอยู่น้อยที่สุดมาแต่อดีต

[38] Unocal Fact Sheet : The Human Rights pipeline in Burma[Online]. Available from: http://www.ibiblio.org/freeburma/boycott/oil/unocalfactsheet.txt[2006,June 16]

[39] Earthrights International, Total Denial Continues : Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma (Chiangmai: 2003), p. 25.

รูปภาพที่ 7 แผนที่แสดงที่ตั้งของหมู่บ้านและกองทหารที่เข้ามาควบคุมพื้นที่ก่อสร้างท่อส่งก๊าซยาดานา[40]

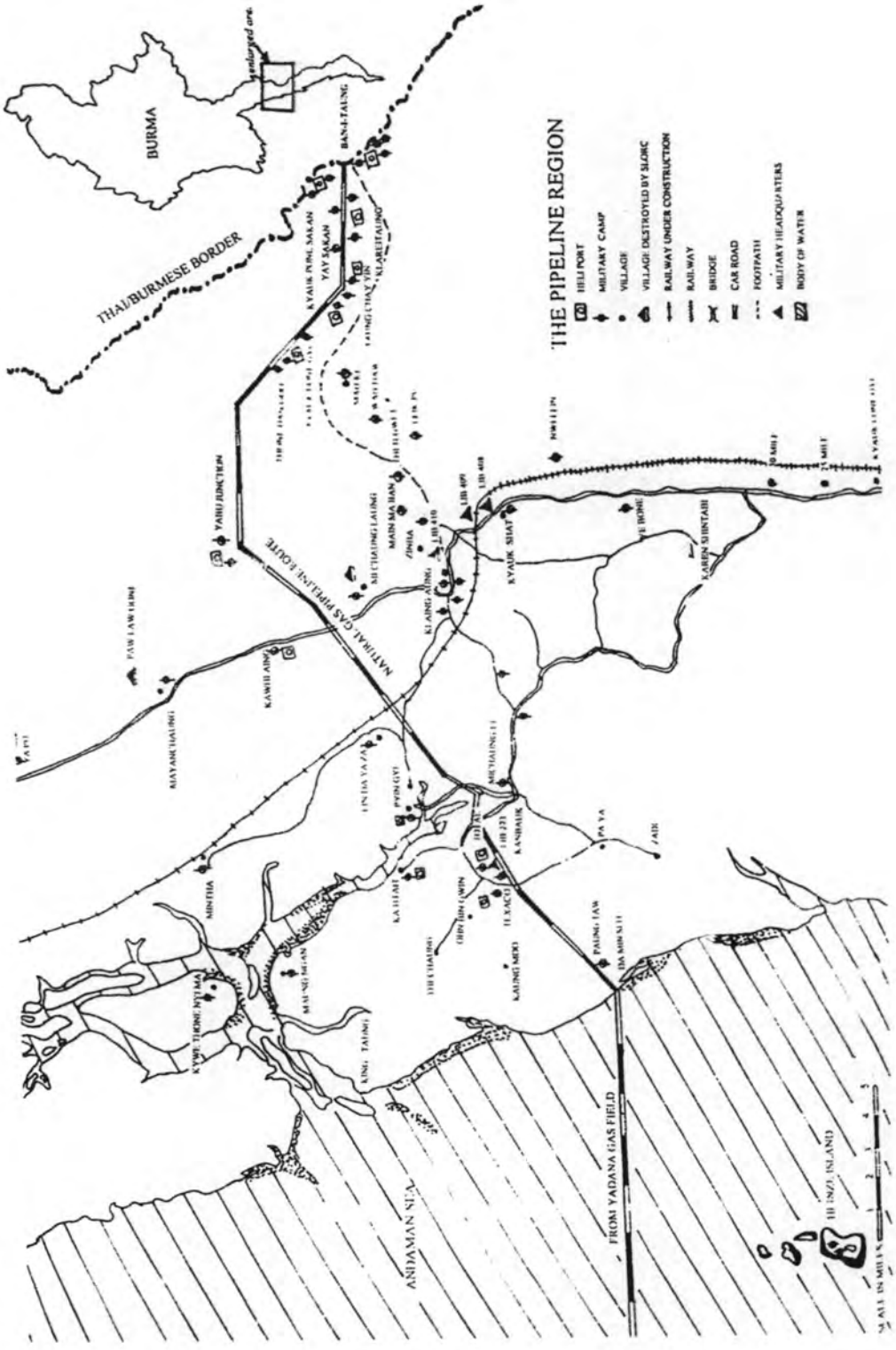

[40] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 20-21.

ชาวบ้านส่วนใหญ่ต่างประหลาดใจที่มีทหารเข้ามามากเป็นประวัติการณ์ เพราะก่อนหน้านี้ชาวบ้านต่างพูดตรงกันว่าบริเวณนี้มีแต่ทหารของกองกำลัง KNU และ NMSP เท่านั้น ชาวบ้านรู้เพียงว่าจะมีชาวตะวันตกมาทำธุรกิจ อย่างไรก็ตาม บริษัทฯ และรัฐบาลก็ไม่ได้แจ้งให้ชาวบ้านในพื้นที่ทราบแต่อย่างใดว่าจะเข้ามาสร้างท่อก๊าซผ่านที่อยู่ของพวกเขา แต่กลับบอกชาวบ้านเหล่านี้ว่าจะเข้ามาสร้างไฟฟ้าให้ใช้และเริ่มกักกันพื้นที่ชาวบ้านให้อยู่ในความควบคุมของกองทหารอย่างเคร่งครัด[41]

เมื่อเตรียมการในส่วนของประชาชนในพื้นที่เรียบร้อยแล้ว ทหารที่เข้ามาในพื้นที่ก็ได้เตรียมการปราบปรามกองกำลัง KNU และกองกำลัง NMSP ซึ่งเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลพม่า เพื่อเปิดทางสร้างท่อก๊าซ[42] ในปี 1994 รัฐบาลพม่าได้สั่งใช้ "แผนปฏิบัติการนัตมิน" (Operation Natmin) เพื่อทำลายกองกำลังของมอญและกะเหรี่ยงที่ยังมีอิทธิพลอยู่ใกล้บริเวณท่อก๊าซ[43] ถัดมาในปี 1995 รัฐบาลก็ได้สั่งการให้ใช้ "แผนปฏิบัติการธุยา" (Thuya Operation) เพื่อปราบปรามกองกำลังฝ่ายต่อต้านที่ยังคงเหลืออยู่ให้ราบคาบ ในช่วงนี้รัฐบาลได้ส่งกำลังเข้ามาเสริมในเขตนี้อีกเป็นจำนวนมากไม่ต่ำกว่า 20,000 คน แบ่งกำลังเป็น 3 กองทัพ เพื่อกวาดล้างพื้นที่อำเภอดูปลายา (Duplaya District) ดังนี้ คือ[44]

1) กองพันที่ 1 เคลื่อนทัพจากผาลูเลียบชายแดนไทยเข้าตีฐานที่มั่น KNU ที่ซากันธิตและธีกาเปอร์ เพื่อโอบล้อมชาวบ้านและทหารไม่ให้หนีเข้ามาในเขตไทย

2) กองพันที่ 2 เคลื่อนทัพจากเจง ไซค์ จี (Kyain Seik Gyi) คุมชายแดนทางใต้ ไม่ให้ทหารกะเหรี่ยงหนีเข้าไทย

3) กองพันที่ 3 เข้าโจมตี KNU ที่หุบเขาดาวนา (Dawna Valley) จนกองทัพ KNU ที่ 16 ต้องยอมแพ้ ชาวบ้านและทหารถูกฆ่าตายจำนวนมาก

รัฐบาลพม่าใช้เวลาเพียง 2 สัปดาห์ ก็สามารถกวาดล้างกองกำลังชนกลุ่มน้อยได้ จากนั้นก็ได้ส่งทหารไปยังพื้นที่ต่อไปเพื่อเตรียมความปลอดภัยให้แก่บริษัทฯคือ พื้นที่ในเขตมะริด-ทวาย ซึ่งเป็นที่ตั้งของกองพลน้อยที่ 4 (4th Brigade) ซึ่งเป็นกองพันที่เข้มแข็งของขององค์กรสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง ในการโจมตี ทหารพม่าจำนวนเกือบ 10,000 คน ได้แบ่งออกเป็น 3 กองทัพ เพียง 19

---

[41] Human Rights Foundation of Monland(Burma), "NO LAND TO FARM" : A Comprehensive Report on Land, Real Estates and Properties Confiscations in Mon's Area, Burma (1998-2002) (Bangkok: 2003), p. 55.

[42] รัฐบาลพม่าได้เตรียมความพร้อมในการการปราบปรามและขับไล่กองกำลังฝ่ายตรงข้ามทั้งหมดออกจากพื้นที่มาก่อนแล้วตั้งแต่ปี 1991-1992 แล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการการเตรียมพื้นที่ก่อนที่มีการตกลงซื้อขายก๊าซธรรมชาติ แต่ในปี 1994-1995 การปราบปรามชนกลุ่มน้อยก็หนักหน่วงและรุนแรงขึ้นอีกหลายเท่า

[43] Noel Rajesh, Yadana Pipeline Rout Starts Controversy[Online]. Available from: http://www.burmalibrary.org/reg.burma/archives /199701/msg00116.html[2006,June 16]

[44] Moe K. Tun, The 1997 Offensives: Suffering and Struggle for Identity and Justice of the Ethnic Karen in Burma (Bangkok: Burma Issues, 1997), p. 7.

วัน ก็สามารถปราบปรามกองกำลัง KNU ได้ ประชากรที่อยู่ในพื้นที่นับหมื่นคนที่หนีเอาชีวิตรอดได้ก็อพยพหนีมาในประเทศไทย

รูปภาพที่ 8 แผนที่การโจมตีของทหารพม่าในอำเภอดูปลายา[45]

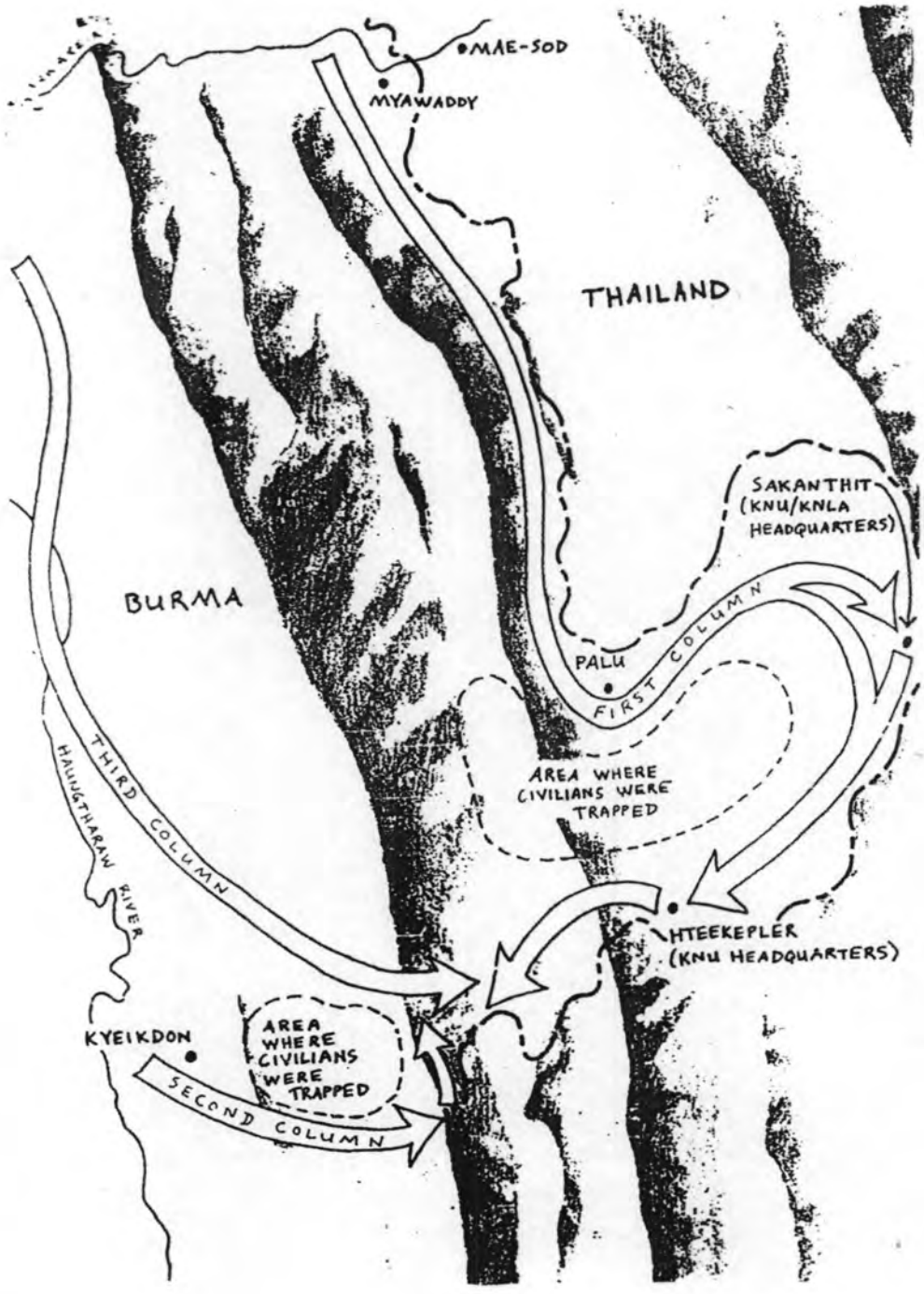

[45] Moe K. Tun, The 1997 Offensives: Suffering and Struggle for Identity and Justice of the Ethnic Karen in Burma ,p. 6.

รูปภาพที่ 9 แผนที่แสดงการโจมตีเขตมะริด – ทวาย ของทหารพม่า[46]

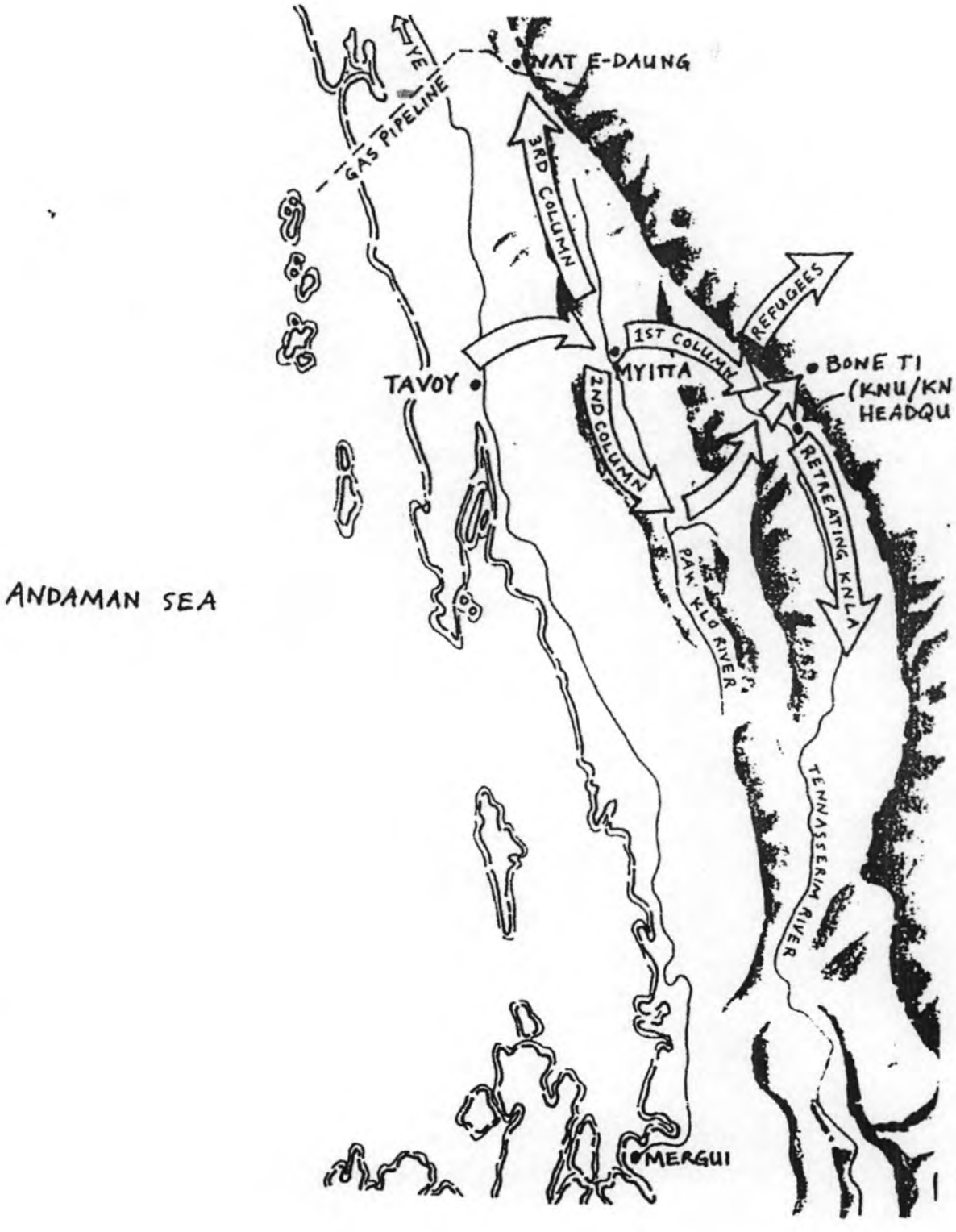

[46] Moe K. Tun, The 1997 Offensives: Suffering and Struggle for Identity and Justice of the Ethnic Karen in Burma , p. 12.

ตารางที่ 2 สรุปช่วงเวลาและการดำเนินการท่อส่งก๊าซของบริษัทยูโนแคล

ปี	1993-1994	1994-1995	1995-1998	1998
การดำเนินการ	- ต่อรองการซื้อขายกับประเทศไทย	- สำรวจพื้นที่ - ปราบปรามกองกำลังฝ่ายต่อต้าน	- สร้างท่อส่งก๊าซยาดานา	- เริ่มส่งก๊าซให้ประเทศไทยตามสัญญา

หลังจากที่ปี 1994-1995 กองกำลังที่ให้ความคุ้มครองกับฝ่ายตนถูกกวาดล้างไปจนแทบไม่มีเหลือ ทหาร KNU และ NMSP ในพื้นที่ถูกแทนที่ด้วยกองทหารจากรัฐบาลกลาง และทหารระดับสูงก็เข้ามาในพื้นที่พร้อมกับ "ชาวต่างชาติ" ที่บางคนชั่วชีวิตไม่เคยเห็นมาก่อน เมื่อถึงเวลานี้ประชาชนในพื้นที่ต่างเริ่มตระหนักและวิตกกังวลแล้วว่า ไม่ว่ารัฐบาลและชาวต่างชาติเหล่านั้นจะทำอะไร ในอนาคตอันใกล้สภาพชีวิตอันเลวร้ายลงของพวกเขาก็คงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่พ้นแล้ว

3.3 การละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อชนกลุ่มน้อยในโครงการยาดานา

เมื่อทุกอย่างพร้อม การก่อสร้างท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานามายังประเทศไทยก็ได้เริ่มต้นขึ้น ข้อมูลของหน่วยงานด้านพม่าและองค์กร NGO ต่างๆ ที่ติดตามเฝ้าดูโครงการยาดานาของพม่า ชี้ว่า ทันทีที่เริ่มการก่อสร้างผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ก็เกิดขึ้น ชนกลุ่มน้อยในพื้นที่รัฐกะเหรี่ยง มอญ และเขตตะนาวศรีต้องเผชิญกับการบังคับย้ายถิ่นที่อยู่ การยึดที่อยู่และที่ทำกิน การบังคับใช้แรงงานและการจับตัวมาเป็นลูกหาบ สภาพการทรมาน ฆ่า และข่มขืน การละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงเกิดขึ้นทั่วไป นอกจากนี้ สิ่งแวดล้อมอันอุดมสมบูรณ์ที่ชาวบ้านเคยพึ่งพาอาศัยมาชั่วชีวิตยังถูกทำลายลงด้วย

3.3.1 การบังคับย้ายถิ่นที่อยู่ (Forced relocation)

เพื่อเปิดทางสร้างท่อก๊าซรักษาความปลอดภัย หมู่บ้านของชนกลุ่มน้อยบางแห่งในบริเวณท่อก๊าซถูกเริ่มบังคับให้ออกจากพื้นที่มาตั้งแต่ก่อนหน้าปี 1995 แล้ว แต่ในปี 1995 ถือว่าเป็นปีที่การบังคับชาวบ้านให้ออกจากหมู่บ้านหรือที่อยู่ของตนเองมากที่สุด[47] ในการบังคับให้ชาวบ้านออกจากหมู่บ้าน ทหารจะยกกำลังไปปิดล้อมหมู่บ้านและสั่งด้วยวาจา แต่บางครั้งชาวบ้านก็จะได้รับจดหมายคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร ให้อพยพออกจากหมู่บ้านโดยเร็วที่สุด มีตั้งแต่ภายใน 24 ชั่วโมง 3 วัน หรือสูงที่สุดไม่เกิน 7 วัน ในการออกคำสั่งให้ย้ายออกจากหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่

---

[47] National Coalition Government of the Union of Burma, Human Rights Documentation Unit, Human Rights Yearbook 1998-1999, p.104.

บริษัทฯ ได้มากล่าวกับชาวบ้านเพียงว่า "เป็นเรื่องที่ช่วยไม่ได้ ต้องย้ายออก" จากนั้นทหารจะเริ่มการกวาดต้อนผู้คนซึ่งมักดำเนินไปด้วยความรุนแรง เช่นการข่มขู่ ทำร้าย จับกุม หรือแม้กระทั่งประหารถ้าขัดคำสั่ง ซึ่งชาวบ้านก็จำต้องทิ้งพืชผลไร่นาที่ลงมือลงแรงทำมาและยังไม่ได้เก็บเกี่ยว สัตว์เลี้ยง ไว้ที่หมู่บ้าน ทหารจะห้ามชาวบ้านนำสิ่งของหรือทรัพย์สมบัติใดๆ ติดตัวไปเด็ดขาด ของที่ให้นำติดตัวไปได้บ้าง ก็ให้นำไปได้เท่าที่แต่ละคนจะถือไหวเท่านั้น ส่วนที่เหลือทั้งหมดจะต้องทิ้งไว้ในหมู่บ้าน[48] และทหารจะเก็บทรัพย์สินที่ถูกทิ้งไว้จากนั้นจะเผาหมู่บ้านทิ้งทันที หลายครั้งชาวบ้านจะถูกสั่งให้รื้อบ้านและเผาทำลายบ้านเรือนของตัวเองจนหมด จากนั้นรัฐบาลพม่าจะประกาศให้พื้นที่ที่ชาวบ้านย้ายออกไปแล้วเป็น Free Fire zone ซึ่งไม่ได้หมายความว่าเป็นเขตปลอดการต่อสู้แต่อย่างใด หากแต่หมายถึง "เขตยิงอิสระ" หมายความว่าใครก็ตามที่ยังหลงเหลืออยู่ หรือชาวบ้านที่ย้อนกลับมาในพื้นที่นี้ไม่ว่าด้วยเหตุผลใดจะถือว่าเป็นฝ่ายตรงข้ามที่ไม่ประสงค์ดีต่อโครงการท่อก๊าซของรัฐบาล ทหารสามารถยิงทิ้งได้ทันที[49]

ความทุกข์ทรมานของชาวบ้านที่ถูกบังคับให้ออกจากที่อยู่เดิมของตนยังไม่สิ้นสุดเพียงเท่านั้น เพราะระหว่างทางที่ชาวบ้านกำลังอพยพไปยังสถานที่กักกันของทหารพม่า ชาวบ้านยังต้องเผชิญกับการทรมานของทหาร บ้างก็ถูกฆ่า บ้างก็ถูกข่มขืน ชาวบ้านที่ทนสภาพอันโหดร้ายไม่ไหวก็จะหาทางออกนอกเส้นทางไปหลบซ่อนอยู่ในป่า แต่ทหารก็จะตามจับและหากพบก็จะฆ่าทิ้ง ชาวบ้านจำนวนไม่น้อยยังโชคดีที่อาศัยสภาพภูมิประเทศที่เป็นป่ารกทึบหลบหนีมาได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะหนีเข้าไปในป่าดงดิบลึก หรือหลบหนีเข้ามายังเขตแดนของประเทศไทยเพื่อเอาชีวิตรอด ส่วนชาวบ้านที่หลบหนีไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้หญิง ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ชายที่จำต้องเดินทางต่อไปเพราะไม่สามารถทิ้งครอบครัวได้ บางส่วนก็ได้เห็นท่อเหล็กและวัสดุก่อสร้างอันทันสมัยที่ไม่เคยเห็นมาก่อนและเริ่มจะคาดเดาได้แล้วว่าพวกตนจะต้องเผชิญกับอะไรต่อไปแม้จะยังไม่รู้ถึงโครงการร่วมของบริษัทกับรัฐบาลก็ตาม[50]

เมื่อไปถึงพื้นที่กักกันที่ทหารจัดไว้ให้ ชาวบ้านต่างรู้สึกหมดหวังเมื่อได้เห็นเพียงผืนดินว่างเปล่า ไม่มีสาธารณูปโภค ไม่มีแหล่งน้ำ ไม่มีพื้นที่เพื่อการเกษตร และแม้ว่าจะมีพื้นที่ว่างเปล่าอยู่ชาวบ้านก็ไม่อาจเพาะปลูกได้ทันก่อนที่เสบียงจะขนมาหมด ทหารจะถือโอกาสนำหารที่ยึดมาจากหมู่บ้านเดิมมาขายในราคาขูดรีด แต่ชาวบ้านก็ไม่มีเงินที่จะมาซื้ออาหารได้อีกแล้ว ในพื้นที่รองรับของรัฐจึงมีผู้เสียชีวิตเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเด็กเล็กที่ไม่สามารถอดทนต่อความอดอยากและ

---

[48] พรสุข เกิดสว่าง และ กฤตยา อาชวนิจกุล, การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่าจากผู้ลี้ภัยสู่แรงงานข้ามชาติ (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2540), หน้า 22.

[49] พรพิมล ตรีโชติ, จากลุ่มอิระวดีสู่สาละวิน: บทวิเคราะห์การเมือง สังคมและความสัมพันธ์ไทย – พม่า (กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการรณรงค์เพื่อประชาธิปไตยในพม่า (กรพ.)), 2547) , หน้า 228.

[50] Earthrights International and Southeast Asian Information Network, Total Denial (Rangoon: EarthRights International and Southeast Asian Information Network,1996) , p. 34.

ความป่วยไข้ได้[51] ชาวบ้านที่อยู่ในเขตกักกันก็เกิดความหวาดระแวงกันเองเพราะบางครั้งก็มีทหารที่ทำตัวเหมือนชาวบ้านธรรมดาเข้ามาปะปนอยู่ด้วย[52] นอกจากนี้ หากชาวบ้านคนใดต้องการจะออกจากพื้นที่กักกันเพื่อไปหาอาหารมาประทังชีวิตส่วนใหญ่จะไม่ได้รับอนุญาต ยกเว้นบางรายที่หากโชคดีได้รับอนุญาตก็ต้องแลกมาด้วยการจ่ายเงินที่มีอยู่น้อยนิดให้แก่ทหารเพื่อแลกกับใบอนุญาตเพียงใบเดียวแต่ก็ไม่สามารถไปได้ไกลเกิน 2-3 ไมล์จากพื้นที่กักกัน เพราะพื้นที่นอกเหนือจากนี้ได้กลายเป็นเขตยิงอิสระไปหมดแล้ว ชาวบ้านที่ซื้อใบอนุญาตออกไปแล้วย้อนกลับไปยังหมู่บ้านเดิมก็ถูกทหารฆ่าไปจำนวนมาก ส่วนที่รอดชีวิตกลับมาหลายรายก็จะถูกสงสัยว่าออกไปติดต่อกองกำลังชนกลุ่มน้อย KNU และ NMSP และจะถูกทหารสอบสวนหรือทรมานให้รับสารภาพ

การย้ายชาวบ้านออกจากพื้นที่อยู่อาศัยเดิมไปยังพื้นที่กักกันใหม่นี้ มักอยู่ใกล้ถนนเย-ทวาย (Ye-Tavoy Road) เพราะง่ายต่อการควบคุมของทหาร ป้องกันการหลบหนีหรือติดต่อกองกำลังติดอาวุธ และยังเป็นแผนการเตรียมการระดมชาวบ้านมาบังคับใช้แรงงานด้วย ซึ่งบริษัทยูโนแคลและบริษัทร่วมทุนอื่นๆ ก็รับรู้ถึงการกระทำของทหารพม่าโดยตลอด อย่างไรก็ตามบริษัทฯ กลับแสดงท่าทีไม่รับรู้และยังได้ประกาศว่าไม่มีการบังคับย้ายถิ่นฐานใดๆ เกิดขึ้นในพื้นที่เลยแม้แต่น้อยเพราะไม่มีคนอยู่ในพื้นที่ตามที่บริษัทฯ ได้ประกาศไปก่อนหน้านี้แล้ว[53]

---

[51] พรสุข เกิดสว่าง และ กฤตยา อาชวนิจกุล, การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่าจากผู้ลี้ภัยสู่แรงงานข้ามชาติ, หน้า 23.

[52] Burma Issues, After the 1997 Offensives: The Burma Army's Relocation program(Bangkok : Burma Issues, 2002), p. 14.

[53] National Coalition Government of the Union of Burma. Human Rights Documentation Unit, Human Rights Yearbook 1998-1999, p.102.

รูปภาพที่ 10 ตัวอย่างหมู่บ้านที่ถูกบังคับย้ายถิ่นฐานบริเวณก่อสร้างท่อก๊าซ[54]

3.3.2 การยึดที่ดินอยู่อาศัยและที่ดินทำกิน (Land Confiscations)

เมื่อทหารบังคับชาวบ้านย้ายออกไปจนหมดแล้ว ทหารก็จะส่งกำลังมาเพิ่มอีกเพื่อเข้าถือครองทรัพย์สินและยึดพื้นที่มาเตรียมก่อสร้าง พื้นที่บางส่วนที่ทหารเลือกยึดจะเป็นพื้นที่ที่ชาวบ้านทำการเพาะปลูกไว้อย่างดีแล้ว ทหารจึงสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตไปขายชาวบ้านในราคาขูดรีดได้ต่อ มูลค่าที่ดินและเรือกสวนไร่นาที่ถูกยึดไปนั้นสูงหลายสิบล้านจ๊าต แต่ชาวบ้านก็ไม่มีสิทธิ์ได้รับค่าทดแทนแต่อย่างใด[55] ทั้งที่เป็นที่ดินที่รับสืบทอดมาจากบรรพบุรุษและอยู่กันมาหลายชั่วอายุคนแล้ว ชาวบ้านบางคน/บางกลุ่มที่คับแค้นใจพยายามเขียนจดหมายร้องเรียนขอเงินชดเชยค่าที่ดินไปยังหน่วยทหารหลายครั้งก็ไม่เป็นผล ขอกลับไปทำกินในที่ดินของตนเองก็ไม่ได้รับอนุญาต ชาวบ้านที่มีหนทางติดต่อกองกำลัง KNU หรือ NMSP ได้ก็พยายามติดต่อขอให้กองกำลังทั้งสองช่วยเรียกร้องให้รัฐบาลหรือบริษัทฯ จ่ายค่าชดเชยให้ แต่คำร้องดังกล่าวกลับเงียบหายไป ชาวบ้านจึงไม่ได้รับการชดเชยใดๆ ทั้งสิ้น[56] บริษัทฯ ได้ตอบกลับไปยังกองกำลัง KNU และ NMSP ว่า ที่ดินที่จะนำมาก่อสร้างไม่ได้ผ่านหมู่บ้าน แต่หากจะผ่านไร่นาบ้าง บริษัทฯ ก็ซื้อมาทั้งสิ้น ไม่ได้ยึดที่ทำกินตามข้อกล่าวหาของกองกำลังชนกลุ่มน้อยทั้งสอง[57]

---

[54] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p .42.

[55] Human Rights Foundation of Monland(Burma), "NO LAND TO FARM": A Comprehensive Report on Land, Real Estates and Properties Confiscations in Mon's Area, Burma, pp. 20-21.

[56] Ibid., p. 26.

[57] Chris Naud, "Chris Naud" [Online]. Available from: http://criterion.uchicago.edu/issues/i4/naud.html [2006,June 17]

3.3.3 การบังคับใช้แรงงาน (Forced Labor)

เมื่อมาถึงขั้นตอนการก่อสร้าง สิ่งสำคัญที่สุดที่ขาดไม่ได้คือแรงงาน และแน่นอนว่าโครงการยาดานาซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ รัฐบาลและบริษัทฯ ย่อมต้องการแรงงานจำนวนมากเพื่อมาใช้ในการก่อสร้าง ในช่วงเดือนมีนาคม ค.ศ.1995 รัฐบาลได้แจกจ่ายใบสมัครงานให้แก่ผู้ที่สนใจตำแหน่งในโครงการยาดานา แต่ผู้มีสิทธิ์ได้รับใบสมัครคือคนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับทหาร มีสินบนให้ทหารเท่านั้น ซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก[58] แต่ไม่ว่าแรงงานในส่วนที่เหลือจะยังขาดอีกมากเพียงไรก็ไม่ใช่ปัญหาใหญ่สำหรับบริษัทยูโนแคล เพราะตามสัญญาการลงทุน บริษัทน้ำมันและก๊าซธรรมชาติแห่งสหภาพพม่าและรัฐบาลมีหน้าที่ในการจัดหาแรงงานมาป้อนให้เพื่อโครงการเสร็จทันกำหนด ทหารจะไปกวาดต้อนผู้คนมาเพิ่มโดยไม่แจ้งเหตุผลให้ทราบว่าจะให้คนเหล่านั้นมาสร้างอะไร คงบอกแต่เพียงว่าทุกคนจะต้องอุทิศแรงงานให้โครงการของ "ชาวต่างชาติ" เสร็จลงให้ได้[59]

การบังคับใช้แรงงานในการสร้างท่อส่งก๊าซไม่ได้เกิดขึ้นอย่างสะเปะสะปะหรือขาดการวางแผน หากแต่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบจากการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐบาล และบริษัทยูโนแคลก็รับรู้กระบวนการดังกล่าวเป็นอย่างดี วิธีการบังคับใช้แรงงานที่เกิดขึ้นได้แก่[60]

1) การบังคับให้ผู้ใหญ่บ้านมาประชุมร่วมกับทหารทุกสัปดาห์

ทหารจะเรียกผู้ใหญ่บ้านให้มาประชุมรับคำสั่งโดยตรงจากทหารในทุกสุดสัปดาห์ หากไม่ไป ทหารจะส่งจดหมายข่มขู่มาสั่งให้ไป การประชุมช่วงสุดสัปดาห์กับทหารช่วยให้เกิดการติดต่อโดยตรงและสม่ำเสมอระหว่างทหารกับชาวบ้านที่จะมาเป็นแรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์สองประการ คือ อันดับแรกทหารสามารถบังคับสอบถามสถานการณ์และข้อมูลล่าสุดเกี่ยวกับกิจกรรมทางการทหารของกองกำลังกู้ชาติชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ และเพื่อออกคำสั่งในการบังคับใช้แรงงาน การออกคำสั่งโดยตรงเช่นนี้จะทำให้ทุกหมู่บ้านหมดโอกาสปฏิเสธว่าไม่ได้รับคำสั่งของทหารให้มาก่อสร้าง นอกจากนี้ทหารยังใช้การประชุมเป็นโอกาสลงโทษผู้ใหญ่บ้านที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งบังคับใช้แรงงานด้วยจนกระทั่งไม่มีใครอยากเป็นหัวหน้าหมู่บ้านเพราะทนแรงกดดันและความเสี่ยงไหว

2) การออกคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษร

นอกจากการออกคำสั่งโดยตรงทางวาจา ทหารยังมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรมายังผู้ใหญ่บ้านอยู่เป็นประจำ หากหมู่บ้านใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวโดยส่งแรงงานเสบียง เงิน มาในเวลาที่กำหนด ก็จะมีจดหมายข่มขู่เขียนด้วยปากกาสีแดง ชาวบ้านจะกลัวจดหมายที่เขียนด้วยปากกาสีแดงที่สุดเพราะทหารจะส่งมาพร้อมกระสุนปืนเสมอ คำสั่งทุกฉบับลง

---

[58] Earthrights International and Southeast Asian Information Network, Total Denial, p. 7.

[59] Ibid., p.34-35.

[60] เอิร์ธไรท์ อินเตอร์เนชั่นแนล, แรงงานทาสในพม่า: อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ (เชียงใหม่: ศูนย์ข่าวสาละวิน, 2546), หน้า 18-23.

วันที่และชื่อผู้มีอำนาจ และประทับตราอย่างเป็นทางการ

คำสั่งบังคับใช้แรงงานไม่ได้มาจากทหารระดับล่าง แต่มาจากเจ้าหน้าที่ระดับสูง บ่อยครั้งที่คำสั่งเหล่านี้มาจากผู้บังคับบัญชาด้านยุทธศาสตร์ในพื้นที่ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ระดับสูงในกองทัพพม่ามีบทบาทโดยตรงในการบังคับใช้แรงงานที่มีการวางแผนอย่างเป็นกิจจะลักษณะ ทหารย้ำกับชาวบ้านเสมอว่าคำสั่งการเกณฑ์แรงงานมาจากผู้บังคับบัญชาทั้งทหารและคนต่างชาติ ถ้าใครขัดขืนจะพบกับผลลัพธ์ที่รุนแรง ชาวบ้านจึงไม่กล้าขัดขืนคำสั่งทหารเพราะรู้ดีว่าการขัดขืนคำสั่งรังแต่จะนำมาซึ่งปัญหาที่หนักกว่าเก่าเท่านั้น

ทหารเริ่มต้นด้วยการบังคับชาวบ้านให้สร้างฐานที่ตั้งของทหาร (Military Camps) ที่เข้ามาในพื้นที่แล้วเป็นอันดับแรก พื้นที่ที่ทหารใช้ก่อสร้างฐานที่มั่นก็คือพื้นที่หมู่บ้านที่ทหารยึดมาจากชาวบ้าน ชาวบ้านต้องตัดไม้และขนมาเพื่อสร้างค่ายทหาร ชาวบ้านจะถูกข่มขู่ว่าหากไม่ยอมสร้างค่ายทหาร จะต้องไปใช้แรงงานแผ้วถางทางและสร้างท่อก๊าซ แม้ชาวบ้านจะรู้ดีว่าตนจำต้องสร้างทุกอย่างอยู่แล้วก็ไม่สามารถพูดอะไรได้[61] ชาวบ้านยังต้องหาไม้และวัสดุก่อสร้างอื่นๆ มาสร้างอาคารที่ตั้งสำนักงานให้บริษัทยูโนแคลรวมทั้งบริษัทโทแทล ซึ่งต้องมีรั้วที่แข็งแรงล้อมรอบอยู่อย่างแน่นหนา เพราะรัฐบาลต้องการสร้างความมั่นใจในความปลอดภัยให้แก่เจ้าหน้าที่ของบริษัททั้งสองอย่างเต็มที่[62] จากนั้นชาวบ้านที่ถูกเกณฑ์แรงงานจะถูกบังคับให้เริ่มสร้างลานจอดเฮลิคอปเตอร์ตลอดแนวที่จะสร้างท่อก๊าซ ลานจอดเฮลิคอปเตอร์นี้ทหารสร้างขึ้นตามความต้องการของบริษัทฯ เพราะเจ้าหน้าที่ระดับสูงของบริษัทฯ ต้องการใช้เฮลิคอปเตอร์ในการเดินทางเข้าไปสั่งงานก่อสร้างเพื่อความสะดวก เนื่องจากบริเวณนี้ยังไม่มีถนนที่ดีและมากเพียงพอตลอดเวลาที่ชาวบ้านสร้างลานจอดเฮลิคอปเตอร์ ทหารและเจ้าหน้าที่บริษัทจะคอยควบคุมสั่งการไปด้วยเพราะชาวบ้านส่วนใหญ่ไม่รู้จักว่าลานจอดเฮลิคอปเตอร์เป็นอย่างไรและต้องสร้างอย่างไร เสียด้วยซ้ำ[63] ทหารและเจ้าหน้าที่บริษัทจึงต้องมาควบคุมเพื่อความเรียบร้อย

เมื่อการก่อสร้างฐานทหาร อาคารสำนักงานบริษัท และลานจอดเฮลิคอปเตอร์เสร็จสิ้นลงด้วยแรงงานที่ถูกบังคับมา ทหารจึงได้บังคับแรงงานชาวบ้านมาสร้างเส้นทางคมนาคมต่างๆ อันได้แก่ถนนเพื่อให้ทหารเข้ามายังพื้นที่ได้โดยง่ายและยังใช้ในการขนส่งอุปกรณ์ก่อสร้าง ขั้นตอนการก่อสร้างเส้นทางคมนาคมถือว่าเป็นขั้นตอนที่ลำบากมากสำหรับชาวบ้านเพราะการก่อสร้างถนนกินเวลามากกว่าการสร้างฐานทหารมากมายนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อชาวบ้านต้องมาก่อสร้างในพื้นที่ทุรกันดารที่ไม่เคยมีการก่อสร้างใดๆ ไว้เลยเช่นนี้[64] การสร้างถนนสักสายหนึ่งทหารจะ

---

[61] Earthrights International and Southeast Asian Information Network, Total Denial, p. 36.

[62] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 34.

[63] Ibid., p.63.

[64] Camilla Buzzi, Burma : twelve years after 1988-a common future? (Oslo: PD Burma/Worldview Rights, 2001), p. 45.

เกณฑ์ผู้คนมามากกว่าหมื่นคน ประชาชนจะถูกสั่งให้เอาเครื่องมือที่ใช้ในการเกษตร เช่น จอบ เสียม ฯลฯ มาเอง และจะต้องออกค่าเดินทาง เตรียมเสบียงมาเอง บางครั้งคำสั่งให้เตรียมเสบียงนั้นหมายถึงว่ากองทัพจะริบเสบียงไปทั้งหมด การใช้แรงงานสร้างถนนจะมีทหารคอยควบคุม "รักษาความปลอดภัย" กันคนหลบหนี ชาวบ้านก็ต้องจ่าย "ค่ารักษาความปลอดภัย" (Security Fees) กันตัวเองหลบหนีให้แก่ทหารด้วย[65] ในการสร้างถนนชาวบ้านจากแต่ละหมู่บ้านจะต้องสร้างให้ได้ระยะทางตามที่กำหนด หากชาวบ้านสร้างเสร็จไม่ทันตามกำหนดก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง และเมื่อสร้างถนนเสร็จทหารจะใช้แรงงานเด็กในการเฝ้ายามเพื่อป้องกันกองกำลังฝ่ายตรงข้ามโจมตีถนนเสียหายด้วย กองกำลังติดอาวุธจึงไม่สามารถทำลายถนนที่ทหารบังคับแรงงานชาวบ้านสร้างได้เพราะการทำลายถนนก็หมายถึงชีวิตของเด็กมากขึ้นที่จะถูกคร่าไป[66]

นอกเหนือจากการสร้างโครงสร้างพื้นฐานเช่นถนนแล้ว รัฐบาลได้สร้างทางรถไฟขึ้นมาสายหนึ่งมีชื่อว่าทางรถไฟสายเย-ทวาย (Ye-Tavoy Railway) เพื่อใช้เป็นเส้นทางลำเลียงอุปกรณ์การสร้างท่อก๊าซ ขนส่งเจ้าหน้าที่ทหารเข้ามายังพื้นที่ และยังจะใช้เป็นเส้นทางรักษาความปลอดภัยให้ท่อก๊าซยาดานาได้ตลอดทั้งเส้นก่อนที่จะมาถึงประเทศไทย ทางรถไฟสายนี้มีความยาวประมาณ 177 กิโลเมตร ตำแหน่งที่ตั้งคือจะขนานกับทะเลอันดามัน เชื่อมเมืองเยในรัฐมอญเข้ากับเมืองทวายในเขตตะนาวศรี[67] ทางรถไฟสายนี้ได้ถูกสร้างขึ้นด้วยแรงงานราว 1 ล้าน 5 แสนคน ประชาชนที่ถูกบังคับมาก่อสร้างถูกบังคับใช้แรงงานอย่างหนัก ต้องทำงานตั้งแต่เช้าตรู่จนค่ำไม่ว่าสภาพอากาศจะเป็นอย่างไรก็ตาม ชาวพม่าหลายคนเจ็บป่วยล้มตายหลายหมื่นคน ทั้งด้วยความทุกข์ทรมานจากความอดอยาก ขาดทั้งอาหารและน้ำ ทั้งโรคภัยไข้เจ็บ เช่น ไข้มาลาเรีย อุบัติเหตุระหว่างการก่อสร้าง การใช้งานเกินกำลัง การถูกทุบตี ทำร้ายและทรมานเยี่ยงทาสจนถึงการสังหารเพื่อเป็นการลงโทษที่หลบหนี ขัดคำสั่ง หรือไม่สามารถทำงานได้ คนงานเหล่านี้มีทั้งประชาชน นักโทษ เด็กชายและเด็กหญิงที่อายุต่ำสุดเพียง 8-10 ปี คนชราที่มีอายุถึง 60-70 ปี นักโทษการเมือง ผู้หญิง หรือแม้กระทั่งหญิงมีครรภ์รวมอยู่ด้วย และที่ร้ายไปกว่านั้นคือ บางครั้งคนงานหญิง นอกจากจะถูกบังคับใช้แรงงานทาสแล้ว ยังถูกทหารพม่ารุมข่มขืนอย่างทารุณ[68] แรงงานคนใดที่ถูกทำร้ายจนบาดเจ็บหรือพิการต้องจ่ายเงินแทนการทำงานอย่างไม่มีข้อยกเว้น

เมื่อทหารต้องการแรงงานเพิ่มก็จะจี้และคุมตัวชาวกะเหรี่ยงและมอญทุกคนที่พบ จับมาเป็นกรรมกรสร้างทางรถไฟ ทหารพม่าเคยชี้แจงกับประชาชนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการสร้างทาง

---

[65] พรสุข เกิดสว่าง และ กฤตยา อาชวนิจกุล, การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่าจากผู้ลี้ภัยสู่แรงงานข้ามชาติ, หน้า 15-16.

[66] National Coalition Government of the Union of Burma,Human Rights Documentation Unit, Human Rights Yearbook 1998-1999, p .91.

[67] Hazel J. Lang, Fear and sanctuary: Burmese refugees in Thailand (Ithaca, NY.: Southeast Asia Program, Cornell University, 2002), p. 74.

[68] พรสุข เกิดสว่าง และ กฤตยา อาชวนิจกุล, การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่าจากผู้ลี้ภัยสู่แรงงานข้ามชาติ, หน้า 17.

รถไฟสายนี้ว่า ผู้รับผิดชอบโครงการคือรัฐบาลและบริษัทฯ ให้งบประมาณสำหรับสร้างทางรถไฟสายนี้น้อยมาก เพราะต้องการลดต้นทุนให้มากที่สุด[69] ดังนั้น เมื่อสภาพการณ์เลวร้ายลงทุกขณะ จึงมีคนจำนวนหนึ่งพยายามหลบหนีการเกณฑ์แรงงานไปสร้างทางรถไฟมรณะสายนี้ บางส่วนหนีไปอยู่ในค่ายของกองกำลังพรรคมอญใหม่ ซึ่งกองกำลังก็รู้ดีว่าชนกลุ่มน้อยร่วมชะตากรรมจำนวนมากได้ล้มตายเพราะการสร้างทางรถไฟสายนี้แต่ก็ไม่สามารถช่วยอะไรได้ ซ้ำเมื่อมีแรงงานหนีมาอยู่ในค่ายมากขึ้น กองทัพพม่าก็ตามมาเผาค่ายทิ้งและจับกลับไปเป็นแรงงานหรือฆ่าทิ้งอย่างไม่ปราณี[70] ในขณะที่อีกจำนวนหนึ่งต้องหาทางหลบหนีเข้าป่าและเดินทางมายังประเทศไทยด้วยความยากลำบากแต่พวกเขาพร้อมที่จะเสี่ยงเพราะการอยู่ในพม่าก็ไม่ต่างจากตายทั้งเป็น

เมื่อทางรถไฟเย-ทวายสร้างเสร็จรัฐบาลก็เปิดใช้ในการขนส่งอุปกรณ์สร้างท่อส่งก๊าซยาดานาได้ แต่หลังจากเปิดใช้ไปไม่นานนักทางรถไฟก็เริ่มเสียหายเพราะไม่ได้สร้างด้วยแรงงานมีฝีมือมาตั้งแต่ต้นและทางรถไฟยังถูกใช้งานขนส่งอุปกรณ์ก่อสร้างตลอดเวลา โดยเฉพาะในฤดูฝนทางรถไฟจะเสียหายมาก ซึ่งทหารก็จะบังคับแรงงานชาวบ้านมาซ่อมแซมโดยเร่งด่วนอีกเช่นกัน[71] ผลกระทบจากการสร้างทางรถไฟสายนี้ทำให้ชาวบ้านที่บริสุทธิ์สูญเสียทั้งร่างกาย ชีวิต ทรัพย์สินไปมากนักเป็นที่รับรู้กันโดยทั่ว แต่บริษัทยูโนแคลก็ยังคงยืนยันเช่นเดิมว่าทางรถไฟสายเย-ทวายไม่ได้สร้างขึ้นด้วยการบังคับแรงงานชนกลุ่มน้อยในพม่าแม้แต่คนเดียว ละบริษัทฯ ก็ไม่เคยใช้ทางรถไฟในการขนส่งอุปกรณ์ก่อสร้างเลยด้วย[72]

ในส่วนของการก่อสร้างท่อส่งก๊าซจากแหล่งยาดานา ได้เริ่มต้นด้วยการสร้างทอส่งก๊าซผ่านทะเลอันดามันก่อน โดยจุดแรกที่ท่อก๊าซจะผ่านก่อนถึงแผ่นดินคือบริเวณเกาะเฮนเซ (Heinze Island) ที่บริษัทฯ ได้กำหนดให้เป็นจุดขนถ่ายวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งมาทางเรือ (ดูภาพที่ 3) และยังเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญในการรักษาความปลอดภัยให้กับท่อก๊าซที่อยู่ใต้ทะเล เพราะเป็นจุดที่อยู่ใกล้กับชายฝั่ง[73] เดิมเกาะนี้เป็นเกาะร้างที่ไม่มีอะไรอยู่เลย ทหารกองพันที่ 410 เป็นหน่วยรับผิดชอบบนเกาะนี้ได้เกณฑ์แรงงานชาวบ้านมา บางหมู่บ้านถูกบังคับให้มาทำงานที่เกาะแห่งนี้ทั้งหมู่บ้าน ชาวบ้านต้องออกค่าเดินทางมายังเกาะเอง ต้องสร้างท่อก๊าซ รวมทั้งที่พักตากอากาศและลานจอดเครื่องบิน ให้ "ชาวต่างชาติ" จากบริษัทฯ สภาพความกันดารของพื้นที่บนเกาะทำให้ชาวบ้านได้รับความยากลำบากมาก ทั้งขาดแคลนอาหารและสภาพที่ร้อนอบอ้าว แต่เจ้าหน้าที่บริษัทฯที่มากับเจ้าหน้าที่ทหารพม่าก็ยืนดูชาวบ้านทำงานด้วยความพอใจโดยไม่ได้สนใจในความทุกข์ทรมานที่

---

[69] ภาณุ บุรุษรัตนพันธ์, "มอญอพยพกับทางรถไฟสายมรณะสายใหม่ในพม่า," สารคดี 127 (กันยายน 2538): 158.

[70] เรื่องเดียวกัน, หน้า 149.

[71] Earthrights International,Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 46.

[72] Hazel J. Lang, Fear and sanctuary: Burmese refugees in Thailand, p.150.

[73] บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล คอนซัลแทนซี่ เน็ทเวอร์ค, โครงการศึกษาแนวทางความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม ระหว่างไทย-สหภาพเมียนมาร์ ในเส้นทางแม่สอด-เมียวดี-เมาะละแหม่ง-ย่างกุ้ง (กรุงเทพมหานคร: บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล คอนซัลแทนซี่ เน็ทเวอร์ค, 2540), หน้า 2-31.

ชาวบ้านเผชิญอยู่เลย น่านน้ำรอบเกาะเฮนเซแห่งนี้ก็ถือเป็นเขตหวงห้าม ห้ามเข้าใกล้เด็ดขาด แม้แต่ชาวประมงก็ไม่ได้รับอนุญาตให้เดินเรือเข้ามาใกล้ มิฉะนั้นทหารจะถือว่ามีเจตนามุ่งร้ายต่อการก่อสร้างท่อก๊าซและยิงได้ทันที[74]

การสร้างท่อส่งก๊าซบนบกก็ไม่ได้สร้างความทรมานและความสูญเสียให้ชาวบ้านน้อยไปกว่าการสร้างในทะเลแม้เพียงนิด ทหารพม่ายังคงบังคับใช้แรงงานชนกลุ่มน้อยอย่างกว้างขวาง ชาวบ้านไม่ได้รับอนุญาตให้สร้างที่อยู่ให้ตนเองในตอนกลางคืนชาวบ้านที่ถูกจับมาเป็นแรงงานจะถูกจับมัดมือเข้าด้วยกันเพื่อป้องกันการหลบหนี[75] และเมื่อมาถึงตอนนี้ บริษัทฯเองก็รู้อยู่แก่ใจแล้วว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยการบังคับใช้แรงงานเกิดขึ้นในแผ่นดินพม่าที่ตนเข้าไปลงทุน แต่บริษัทฯ ก็ยังคงตัดสินใจดำเนินการต่อไป บริษัทฯ ได้เสนอจ่ายค่าแรงงานเล็กน้อยให้แก่ชาวบ้านบางกลุ่มผ่านทหารเมื่อเจ้าหน้าที่บริษัทฯ จ่ายเงินให้ไปแล้ว ทหารก็เก็บไว้เองไม่ได้ส่งให้ถึงชาวบ้าน บางครั้งชาวบ้านต้องจ่ายเงินแทนแรงงาน ที่รู้จักกันดีในชื่อ "ภาษีท่อก๊าซ" (Pipeline Tax) บริษัทฯ เองก็รับรู้ถึงพฤติการณ์นี้ทั้งหมดแต่ก็ไม่ได้ดำเนินการใดๆ ทั้งสิ้น คงปล่อยให้ทหารทำตามใจชอบ[76]

ที่จุดกึ่งกลางของท่อก๊าซ ที่เรียกว่า "ไมล์ 52" (Mile 52) ก็เป็นอีกจุดหนึ่งที่มีการใช้แรงงานสูง และมีเจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ ที่คอยควบคุมงานอยู่มาก เจ้าหน้าที่ระดับสูงของบริษัทฯ ก็ได้เห็นว่าชาวบ้านต้องทำงานสร้างท่อก๊าซของบริษัทฯ อย่างทรมาน[77] ในการตรวจตราการก่อสร้างของชาวบ้าน เจ้าหน้าที่บริษัทฯ จะต้องพกอาวุธปืนติดตัวหรือมิฉะนั้นก็ต้องมีทหารคอยคุ้มกันอยู่อย่างแน่นหนาตลอดเวลา ทหารที่คุ้มครองเจ้าหน้าที่หรือผู้บริหารบริษัทฯจะได้รับค่าจ้างเป็นพิเศษด้วย[78] บางครั้งทหารจะถ่ายรูปตนเองทำงานเพื่อเป็นหลักฐานว่าไม่ได้ใช้แรงงานชาวบ้าน ส่วนเจ้าหน้าที่บริษัทฯ ก็จะขอให้ชาวบ้านถ่ายรูปด้วยท่าทางยิ้มแย้ม โดยมีทหารคอยกำกับอยู่ใกล้ๆ[79] ซึ่งชาวบ้านต่างรู้สึกคับแค้นใจแต่ก็ไม่มีหนทางทำอะไรได้

เมื่อการก่อสร้างท่อก๊าซคืบหน้าไปมากแล้ว บริษัทฯ ก็ได้แสดงความวิตกกังวลต่อรัฐบาลในเรื่องความปลอดภัยของท่อก๊าซ เพราะบริษัทฯ เกรงว่าท่อก๊าซจะถูกลอบทำลาย รัฐบาลจึงได้จัดส่งทหารมาเพิ่มอีก 2 กองพันเพื่อรักษาความปลอดภัยท่อก๊าซโดยเฉพาะ ได้แก่ ทหารกองพันที่ 273 และ 282 โดยกองพันที่ 273 จะคุ้มครองท่อก๊าซตลอดแนวเขตพม่า ส่วนกองพันที่ 282 จะคุ้ม

---

[74] Earthrights International and Southeast Asian Information Network, Total Denial, p. 28-33.

[75] Daniel Zwerdling, Blood and Oil in Burma[Online]. Available from: http://americanradioworks.Publicradio.org/features/burma[2006,June 19]

[76] The Burma Campaign UK, TOTAL Oil – Pull out of Burma Now[Online].Available from: http://www.burmacampaign.org.uk/total_briefing.html[2006,June 19]

[77] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 35.

[78] Ibid., p. 74.

[79] Mon Information Service(Bangkok), Life in the Country: Continued Human Rights Violations in Burma, p. 16.

กันท่อก๊าซบริเวณจุดรับส่งที่บ้านนัต-อีต่องใกล้ชายแดนไทย[80] ซึ่งทหารที่มาเพิ่มเติมนี้ บริษัทฯ จะจ่ายเงินให้มากน้อยตามตำแหน่ง นอกจากนี้ทหารทั้งสองกองพันนี้ยังมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยและเป็นล่ามแปลในการออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของบริษัทฯ ด้วย โดยไม่ว่าเจ้าหน้าที่บริษัทฯ จะเดินทางไปที่ใด ทหารจากกองพัน 273 และ 282 ส่วนหนึ่งก็จะติดตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางไปสังงาน ล่าสัตว์ หรือทำกิจกรรมใดก็ตาม[81] ความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับบริษัทฯ จึงแน่นแฟ้นและเข้มข้นขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อการก่อสร้างดำเนินมาเรื่อยๆ

3.3.4 การบังคับเป็นลูกหาบ (Forced Portering)

นอกจากการบังคับใช้แรงงานในการก่อสร้างแล้ว ชาวบ้านยังถูกบังคับใช้แรงงานเป็นลูกหาบ (Porters) อีกด้วย ชาวบ้านจะต้องแบกทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการก่อสร้างและอาวุธยุทโธปกรณ์ของทหาร เมื่อบริษัทฯ และรัฐบาลจะสร้างสิ่งก่อสร้างในบริเวณที่ถนนเข้าไปไม่ถึง บริษัทฯ จะแจ้งแก่ทหารว่าต้องการลูกหาบ จากนั้นเจ้าหน้าที่บริษัทฯ และทหารจะเดินทางไปที่หมู่บ้านเพื่อ "ขอความร่วมมือ" ชาวบ้าน ชาวบ้านไม่มีทางขัดขืนก็ต้องส่งแรงงานไปตามคำสั่งของทหาร บางครั้งชาวบ้านจำต้องส่งผู้สูงอายุไปเป็นลูกหาบเพราะไม่ต้องการให้เด็กไปทนทุกข์ทรมาน แต่สุดท้ายทหารก็ยังมาเกณฑ์แรงงานเด็กไปเป็นลูกหาบ[82] ชาวบ้านที่ถูกบังคับเป็นลูกหาบจะต้องแบกของที่มีน้ำหนักมากและเดินทางไกล ทหารจะมัดชาวบ้านให้เดินต่อๆ กันเป็นแถวเพื่อป้องกันการหลบหนี ชาวบ้านจำนวนมากล้มป่วยและเสียชีวิตเพราะความอดอยาก ชาวบ้านคนหนึ่งที่เป็นลูกหาบกล่าวว่าลูกหาบทำงานเหมือนทาส ตัวเขาต้องแบกกระสอบใส่กระสุนปืนหลายพันนัด และยังต้องแบกข้าวไปส่งให้ที่ที่ทำการของทหารและของบริษัทฯ ของที่แบกมีน้ำหนักมากจนแทบจะเดินไปข้างหน้าไม่ไหวถ้าไม่ได้เพื่อนในหมู่บ้านช่วย ระยะทางที่เดินไกลมาก เขารู้สึกกระหายน้ำแต่ก็ไม่มีน้ำให้ดื่มสักหยด ตลอดทางที่เดินเขาจึงได้แต่คอยกินเหงื่อที่ไหลลงมาตามใบหน้าเพื่อประทังชีวิต"[83]

สำหรับทหารนอกจากชาวบ้านจะเป็นลูกหาบชั้นดีแล้ว ทหารยังใช้ชาวบ้านเป็น "เครื่องมือในการตรวจหากับระเบิด" ทหารจะบังคับให้ชาวบ้านเดินนำไปข้างหน้าในระยะห่างกันพอสมควร เพราะหากทางเดินมีกับระเบิดฝังอยู่ ชาวบ้านจะโดนระเบิด โดยเฉพาะในบริเวณใกล้ท่อก๊าซในจุดที่ล่อแหลมต่อการถูกโจมตีโดยกองกำลังฝ่ายกบฏจะมีกับระเบิดฝังอยู่ถี่มาก ชาวบ้านหลายคนต้อง

---

[80] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p .32.

[81] Ibid., p. 76-80

[82] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 53-57.

[83] Ibid., p. 58

จบชีวิตลงเพราะเหยียบกับระเบิดที่ถูกฝังไว้[84] ชาวบ้านคนหนึ่งซึ่งรอดชีวิตจากการเป็นลูกหาบมาได้กล่าวว่า "ผมไม่มั่นใจว่าจะเดินกลับไปถึงบ้านหรือไม่ ตลอดทางสิ่งที่ผมทำได้มีเพียงสวดภาวนาเท่านั้น เพื่อนคนหนึ่งที่ถูกจับมาเป็นลูกหาบเขาโชคร้ายไปเหยียบกับระเบิดเข้า แรงระเบิดทำให้เขาขาขาด เขาขอให้พวกเราทุกคนทิ้งเขาไว้ที่นั่น พวกเราสงสารเขาจึงไม่ทิ้งเขา คืนนั้นเราก่อกองไฟนอนในป่า เพื่อนของผมร้องครางด้วยความเจ็บปวดตลอดทั้งคืน พอใกล้จะเช้าเขายิ่งร้องหนักขึ้น พวกเรารู้ดีว่าเขาทรมานแค่ไหน เขาหยิบเงินออกมาจากกระเป๋าเสื้อ 90 จ๊าต ขอร้องให้พวกเรานำกลับไปให้ภรรยาและลูกๆของเขาด้วย เพราะเขาคงไม่มีชีวิตรอด เราทุกคนพยายามให้กำลังใจเขาทั้งที่เราเองก็กลัว กลัวว่าเราจะเป็นเหมือนเขาหากเดินไปอีกไม่กี่ก้าวข้างหน้า แล้วสุดท้ายเขาก็ตายต่อหน้าพวกเรา แต่ที่น่าเศร้าไปกว่านั้นก็คือ เมื่อพวกเรากลับไปถึงหมู่บ้าน ภรรยาและลูกๆ ของเขาถูกทหารจับตัวไปแล้วและไม่รู้ว่าชะตากรรมของพวกเขาจะเป็นอย่างไร"[85]

ชาวบ้านที่ถูกจับไปเป็นลูกหาบต่างต้องเผชิญชะตากรรมที่โหดร้ายและไม่มีทางเลือก นอกจากนี้บางครั้งทหารจะจับตัวชาวบ้านมามากกว่าจำนวนที่ต้องการและเรียกมาไถ่ด้วย ทหารของกองกำลัง KNU และ NMSP ต่างก็ทราบเรื่องนี้ดีจึงพยายามจะให้ความช่วยเหลือชาวบ้านที่บาดเจ็บหรือถูกกับระเบิดและ/หรือถูกจับตัวไปเรียกค่าไถ่ แต่ก็ไม่สามารถช่วยได้มากและยังถูกทหารพม่าขัดขวางอีกด้วย[86]

3.3.5 การทรมานและการสังหารชีวิต (Torture and Killing)

ก่อนหน้านี้ผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นไปพอสมควรแล้วว่า ในการก่อสร้างท่อส่งก๊าซธรรมชาติยาดานา ชาวบ้านที่เป็นชนกลุ่มน้อยจำนวนมากต้องถูกทรมานและสังหารอย่างโหดเหี้ยมในทั้งผู้ใหญ่บ้าน หรือชาวบ้านทั่วไปที่ถูกบังคับใช้แรงงานก่อสร้างหรือเป็นลูกหาบ ในหัวข้อการทรมานและสังหารชีวิตนี้ ผู้วิจัยจะขอกล่าวเพิ่มเติมสักเล็กน้อยว่า ชาวบ้านตกอยู่ในสภาพที่หมดหนทางสู้ ไม่ว่าชาวบ้านชายหรือหญิง เด็กหรือผู้สูงอายุ จะถูกทรมานให้รับสารภาพหรือสังหารอย่างโหดเหี้ยมหากทหารที่คุ้มกันท่อก๊าซสงสัยว่าชาวบ้านหาทางติดต่อกองกำลังฝ่ายตรงข้ามอย่างลับๆ เพื่อขอความช่วยเหลือ ชาวบ้านจึงมีชีวิตอยู่ด้วยความหวาดกลัว เพราะไม่สามารถรู้ได้เลยว่าตนจะถูกตั้งข้อกล่าวหานั้นเมื่อไร[87]

กล่าวได้ว่า การเข้ามาลงทุนของบริษัทยูโนแคลในดินแดนแห่งที่ความขัดแย้งระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังชนกลุ่มน้อยยังคงคุกรุ่นนี้ ยิ่งเป็นตัวจุดชนวนความหวาดเกรงฝ่าย

---

[84] Jeremy Smith, Tortured Soul[Online]. Available from: http://www.theecologist.org/archive detail.asp?content _id=296[2006,June 19]

[85] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 60.

[86] National Coalition Government of the Union of Burma,Human Rights Documentation Unit, Human Rights Yearbook 1998-1999, p.118.

[87] Burma Issues, After the 1997 Offensives: The Burma Army's Relocation program, p. 27.

ตรงข้ามของทหารทั้งสองฝ่าย ซึ่งผลร้ายกลับตกอยู่ที่ชาวบ้านที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3.6 การข่มขืน (Rape)

การข่มขืนเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอีกรูปแบบหนึ่งที่มักเกิดขึ้นควบคู่กับการละเมิดสิทธิมนุษยชนรูปแบบอื่นๆ ในพม่าเสมอ เมื่อทหารมากวาดต้อนแรงงานผู้ชายไปจากหมู่บ้าน ผู้หญิงเคราะห์ร้ายที่เหลืออยู่มักจะถูกข่มขืนอยู่ประจำ เหยื่อจะถูกทุบตีจนหมดสติ และถูกข่มขืนบางครั้งเหยื่อจะได้รับการปล่อยตัว ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทหารผู้กระทำความผิดไม่ได้หวั่นเกรงต่อการกระทำของตนเลย ส่วนที่จุดกักกันชาวบ้านหรือในค่ายทหารที่มีแรงงานอยู่ ผู้หญิงมักจะถูกล่วงละเมิดทางเพศจำนวนมากในลักษณะการรุมข่มขืน (Gang-rape) ปกติแล้วผู้หญิงมักไม่เต็มใจบอกเล่าถึงเหตุร้ายที่เกิดขึ้นเพราะความอับอาย ยกเว้นแต่บางครั้งที่เป็นเหตุการณ์ข่มขืนที่เกิดในที่สาธารณะที่ไม่สามารถปกปิดหรือเก็บเป็นความลับได้ เช่นการข่มขืนที่มีพยานเช่นลูกหาบคนอื่นหรือคนงานอื่นๆที่เห็นเหตุการณ์ บางครั้งการข่มขืนก็อยู่ภายใต้การรับรู้หรือร่วมด้วยของผู้บังคับบัญชา แต่ผู้บังคับบัญชากลับช่วยปกปิดความผิด หรืออาจสั่งหารเหยื่อทิ้งเสีย[88] มีรายงานว่าทหารบางหน่วยที่ออกลาดตระเวนเพื่อป้องกันท่อก๊าซในยามดึกจะบุกเข้าไปในที่พักของชาวบ้านแล้วข่มขืนผู้หญิง บิดาหญิงเคราะห์ร้ายรายนั้น พยายามช่วยเหลือบุตรสาวของตนแต่กลับถูกทหารยิงจนเสียชีวิต ชาวบ้านได้ร้องเรียนไปยังทหารที่มียศระดับสูงของกองพันนั้น แต่ผลกลับปรากฏว่า ผู้บังคับบัญชาระดับสูงที่มาตรวจสอบข้อเท็จจริงได้สั่งให้ชาวบ้านกระจายข่าวว่าการข่มขืนครั้งนั้นเกิดจากการกระทำของทหารจากกองกำลังฝ่ายกบฏที่ไม่ประสงค์ดี[89] สภาพการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าผู้หญิงชาวกะเหรี่ยงและมอญที่ตกเป็นเหยื่อของการข่มขืนจะต้องทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัสทั้งทางร่างกายและจิตใจ ไม่สามารถแต่งงานมีครอบครัวได้ บางครั้งยังติดเชื้อเอดส์จนหมดทางเยียวยารักษาได้

3.3.7 ผลกระทบต่อสิทธิทางเศรษฐกิจของชาวบ้านและชุมชน (Economic Rights)

การก่อสร้างท่อส่งก๊าซยาดานาให้ผลดีในด้านฐานะทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่แก่ทหารในกองทัพพม่าอย่างไม่ต้องสงสัย บริษัทฯ เป็นทั้งแหล่งรายได้สำคัญของรัฐบาล และบริษัทฯ ยังให้เงินค่าจ้างทหารในการปกป้องคุ้มครองท่อก๊าซจนกระทั่งทหารพม่าบางคนกล่าวว่า "ตราบเท่าที่บริษัทยูโนแคลยังอยู่ในประเทศของเรา กองทัพจะร่ำรวยและพวกเราจะไม่อดตายแน่นอน"[90]

---

[88] พรสุข เกิดสว่าง และ กฤตยา อาชวนิจกุล, การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่าจากผู้ลี้ภัยสู่แรงงานข้ามชาติ, หน้า 30-31.

[89] Human Rights Foundation of Monland(Burma), "NO LAND TO FARM": A Comprehensive Report on Land, Real Estates and Properties Confiscations in Mon's Area, Burma, p. 37-39.

[90] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 75.

แต่สำหรับชาวบ้านแล้วการเข้ามาของบริษัทกลับมีความหมายตรงกันข้ามกับความรู้สึกของทหารอย่างสิ้นเชิง เพราะทุกขั้นตอนของโครงการที่ยิ่งคืบหน้าไปเท่าไร ชาวบ้านก็ยิ่งสิ้นเนื้อประดาตัวมากขึ้นเท่านั้น

แต่เดิมชาวบ้านในเขตรัฐมอญและรัฐกะเหรี่ยงมีอิสระในการทำมาหากินอย่างเต็มที่ แต่ตั้งแต่เริ่มมีการยึดที่ดินของชาวบ้านในตอนต้นของโครงการ ชาวบ้านในหมู่บ้านที่ถูกยึดที่ดินไปก็จะไม่มีที่ดินทำกิน เรือกสวนไร่นาทั้งหมดจะตกเป็นของทหาร เจ้าของที่ดินจะไม่มีทรัพย์สมบัติใดๆ เหลือเพราะบางคนใช้เงินเก็บที่สร้างมาตลอดชีวิตในการลงทุน และการยึดที่ดินทุกครั้งยังส่งผลกระทบถึงลูกจ้างอีกด้วย คนเหล่านี้จะหมดรายได้และไม่สามารถมีพื้นฐานสุขภาพและการศึกษาที่ดีได้อีกต่อไป บางครอบครัวที่เคยส่งบุตรหลานไปเรียนหนังสือได้ก็ต้องจำใจให้บุตรหลานของตนลาออกมาทำงานหาเลี้ยงครอบครัว แต่สุดท้ายก็ไม่อาจหนีพ้นจากการบังคับใช้แรงงานสร้างท่อก๊าซโดยปราศจากค่าตอบแทน[91] ส่วนไร่นาแปลงใดที่ไม่ถูกทหารยึดครอง การที่ชาวบ้านยังมีกรรมสิทธิ์เหนือที่ดินผืนนั้นอยู่ก็ดูไม่มีประโยชน์อะไรนัก เพราะทหารจะไม่ยอมให้ชาวบ้านไปทำไร่นาเด็ดขาดเนื่องจากทหารเกรงว่าชาวบ้านจะถือโอกาสหลบหนีไปติดต่อกองกำลังติดอาวุธ ที่ดินทำการเกษตรของชาวบ้านจึงถูกปล่อยทิ้งร้าง[92] ในส่วนของชาวบ้านที่ทำการประมงเป็นอาชีพก็ถูกทหารจำกัด ชาวบ้านไม่สามารถออกเรือไปจับสัตว์น้ำในทะเลได้เลย โดยเฉพาะในบริเวณใกล้เกาะเฮนเซซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์สำคัญที่ท่อก๊าซผ่านจะมีทหารคอยลาดตระเวนอย่างหนาแน่น ทหารมีสิทธิ์ยิงเรือประมงทุกลำที่เข้าใกล้[93] ชาวบ้านที่ดำรงชีวิตด้วยการล่าสัตว์และหาของป่าก็ไม่สามารถเข้าป่าได้โดยอิสระเช่นเดิม ทหารจะกำหนดเวลาเข้า-ออก และห้ามค้างคืนในป่าเด็ดขาด ผู้ที่ละเมิดคำสั่งล้วนมีโทษถึงตายทั้งสิ้น[94]

นอกจากนี้ ทหารยังขโมยและยึดสิ่งของของชาวบ้าน โดยเฉพาะอาหาร หากชาวบ้านยังมีอาหารเหลืออยู่ ทหารก็จะเผาทิ้งทั้งหมดเพื่อป้องกันชาวบ้านส่งเป็นเสบียงให้กองทัพกะเหรี่ยงและมอญ[95] ชาวบ้านจึงไม่มีอาหารเหลือและไม่สามารถซื้อได้เพราะไม่มีเงิน แม้คนที่มีเงินก็ยังหาซื้ออาหารด้วยความลำบากเพราะสินค้าอุปโภคบริโภคทุกชนิดขาดแคลนจนมีราคาสูงขึ้นหลายเท่าตัว บางชนิดทหารเป็นผู้กำหนดราคาซื้อขายไว้สูงมาก ผู้ที่พอจะซื้อหาได้ก็มีแต่พนักงานเจ้าหน้าที่บริษัทฯ เท่านั้น ซึ่งความจริงแล้วไม่จำเป็นต้องซื้อจากชาวบ้านด้วยซ้ำไป[96] ในบางแห่งทหารยังกระทำการซ้ำเติมชาวบ้านด้วยการจุดตรวจตามเส้นทางสัญจร (Check-points) และเรียกเก็บเงิน

---

[91] Human Rights Foundation of Monland(Burma), "NO LAND TO FARM": A Comprehensive Report on Land, Real Estates and Properties Confiscations in Mon's Area, Burma, p. 29-31.

[92] Burma Issues, After the 1997 Offensives: The Burma Army's Relocation program, p. 20.

[93] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 114.

[94] Ibid., p. 118.

[95] Ibid., p. 105-106.

[96] Ibid., p. 136-137.

ค่าผ่านทางจากชาวบ้านที่ไม่มีแม้อาหารจะบริโภคเพื่อมาสร้างท่อก๊าซดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ซึ่งเจ้าหน้าที่บริษัทก็รับรู้ถึงพฤติกรรมดังกล่าวนี้ของทหารพม่าในพื้นที่มาตลอดระยะเวลาที่เข้าไปทำการก่อสร้าง[97]

ในที่สุดเมื่อชาวบ้านก็ไม่มีสิ่งใดเหลือ ความยากจนที่เกิดขึ้นเกือบทุกตารางเมตรก็ได้นำไปสู่อาชญากรรมที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ชาวบ้านต่างรู้สึกไม่ต่างกันนักว่าเมื่อบริษัทฯ นำโครงการท่อก๊าซมา ทหารก็เข้ามาด้วย เมื่อทหารเข้ามา การกดขี่ข่มเหงก็เกิดขึ้น เมื่อการกดขี่ข่มเหงเกิดขึ้น ชาวบ้านก็ไม่มีอะไรเหลือ[98]

3.3.8 ผลกระทบต่อสิทธิในการดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของชุมชน (Cultural Rights)

ประชาชนชาวกะเหรี่ยงและมอญที่ถูกบังคับมาสร้างท่อก๊าซยาดานาทั้งหมดมิได้เผชิญการละเมิดสิทธิมนุษยชนเฉพาะในทางร่างกายอันเป็นรูปธรรม เช่น การบังคับใช้แรงงานและการข่มขืน เท่านั้น สภาพจิตใจของคนเหล่านี้ก็ย่ำแย่พอกัน ชาวบ้านถูกพรากจากถิ่นที่อยู่อันเป็นที่รักต้องทอดทิ้งหมู่บ้านไปอยู่ที่แห่งใหม่ทั้งที่ไม่ใช่ความต้องการของพวกเขา เพราะสำหรับชาวบ้านป่าเหล่านี้ การละทิ้งแผ่นดินก็ไม่ต่างไปจากการทอดทิ้งและไม่เคารพบรรพบุรุษ[99] และการที่คนพม่าเข้ามาในพื้นที่ก็ทำให้คนท้องถิ่นไม่มีความสุขในการอยู่ร่วมกันด้วย

นอกจากนี้การละเมิดซึ่งสิทธิทางวัฒนธรรมที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การบังคับใช้แรงงานชาวกะเหรี่ยงที่นับถือศาสนาคริสต์ เพราะพวกเขาไม่มีสิทธิ์เลือกวันและเวลาทำงานได้หากต้องการรักษาชีวิต การทำงานวันอาทิตย์จึงทำให้รู้สึกผิดและเป็นบาป แต่ชาวบ้านเหล่านี้ก็ไม่มีสิทธิ์มีเสียง[100]

3.3.9 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impacts)

นอกจากปัญหาการบังคับใช้แรงงานอันโหดร้าย การบังคับย้ายถิ่นที่อยู่ รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรงอื่นๆ ที่เกิดขึ้น การเข้าไปลงทุนของบริษัทยูโนแคลในพม่ายังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย บริษัทฯ ได้อ้างว่าบริษัทฯ ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานของธนาคารโลก (World Bank) ในการสอบถามและรับฟังความเห็นของประชาชนในท้องถิ่นถึงผลกระทบด้านสภาพแวดล้อมในพื้นที่ที่บริษัทจะเข้าไปลงทุนก่อน ทั้งที่ความจริงบริษัทยูโนแคลไม่ได้สอบถามความเห็นของผู้คนในบริเวณที่จะก่อสร้างท่อก๊าซแต่อย่างใด การดำเนินการก่อสร้าง

---

[97] Human Rights Foundation of Monland(Burma), "NO LAND TO FARM": A Comprehensive Report on Land, Real Estates and Properties Confiscations in Mon's Area, Burma, p. 36.

[98] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 119.

[99] Ibid., p. 111

[100] Ibid., p. 112.

ท่อก๊าซของบริษัทกระทบสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ทั้งในเขตของประเทศพม่าเอง และในอาณาบริเวณของประเทศไทยที่ท่อก๊าซผ่านด้วย เช่น พื้นที่ป่าในพม่าที่ท่อก๊าซผ่านถูกตัดทำลายราบคาบ โดยบริษัทยูโนแคลได้อ้างว่าบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่ป่าไม้และระบบนิเวศน์วิทยาไม่มีความอุดมสมบูรณ์ ทั้งที่จริงแล้วบริเวณนั้นมีผืนป่าเขตร้อนที่หนาแน่น เต็มไปด้วยพันธุ์ไม้และสัตว์ป่าหายากจำนวนมาก ถือว่าเป็นผืนป่าปิดที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้[101] และตั้งแต่ที่บริษัทฯ เข้าไปทำการก่อสร้าง บริษัทฯ ไม่เคยยินยอมให้นักสิ่งแวดล้อมและนักนิเวศวิทยาเข้าไปในบริเวณหวงห้ามนั้นอีกเลย ผู้ที่มีข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้นจึงมีเพียงบริษัทฯ กับรัฐบาลเท่านั้น แต่บริษัทฯ ก็ยังคงอ้างต่อไปว่าการทำธุรกิจของบริษัทฯ ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทฯ และถูกต้องตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมของพม่า ทั้งที่บริษัทฯ เองและคนทั่วโลกต่างรู้ดีว่าพม่าไม่มีกฎหมายเช่นนั้นที่บริษัทอ้างถึงอยู่แล้ว[102]

นอกจากผลกระทบจากการก่อสร้างท่อก๊าซ บริษัทฯยังมีส่วนโดยตรงในการทำลายสิ่งแวดล้อม ตลอดช่วงที่บริษัทฯ อยู่ในพม่าเพื่อควบคุมการก่อสร้างท่อก๊าซ ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทมักล่าสัตว์ป่าหายากเป็นกิจกรรมร่วมกับทหาร บางครั้งยังวางยาเบื่อหรือใช้ระเบิดจับปลาในแม่น้ำมาเป็นอาหาร ชาวบ้านที่รู้เห็นเหตุการณ์ต่างรู้สึกต่อต้านการกระทำนั้นแต่ก็ทำได้เพียงทนดูสิ่งที่เกิดขึ้นด้วยความเศร้าสลดใจ[103] ที่แย่ไปกว่านั้นคือบริษัทฯ ยังร่วมกับรัฐบาลทหารพม่าในการตัดไม้และค้าไม้เถื่อน โดยบริษัทฯ เป็นผู้สนับสนุนด้านเงินทุนและอุปกรณ์ตัดไม้แก่รัฐบาล รัฐบาลจะออกคำสั่งให้ชาวบ้านจัดส่งไม้ตามจำนวนที่ระบุไปยังที่สถานที่ที่ทหารกำหนด ทหารจะอ้างว่าจะใช้ไม้เหล่านั้นสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน แต่ในความเป็นจริงไม้ที่ถูกตัดมักไม่ได้ถูกใช้ตามโครงการที่ทหารบอก และไม่มีใครรู้ว่าไม้จำนวนมากนั้นหายไปที่ใด[104] จากนั้นไม้ที่ถูกตัดแล้วจะถูกลำเลียงมาตามถนนที่ถูกสร้างขึ้นพร้อมท่อส่งก๊าซเพื่อนำมาขายตามเขตชายแดนประเทศพม่ากับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะบริเวณชายแดนไทยด้วย[105]

อนึ่ง เมื่อท่อส่งก๊าซยาดานาสร้างเสร็จสมบูรณ์ในปี ค.ศ.1998 รัฐบาลได้จัดให้มีพิธีเปิดท่อก๊าซโดยบริษัทยูโนแคลเป็นผู้ทดสอบการส่งก๊าซก่อนวันเริ่มส่งก๊าซจริง ทั้งนี้บริษัทฯ ไม่ได้แจ้งให้ชาวบ้านทราบแต่อย่างใด ปรากฏว่าได้เกิดเหตุก๊าซรั่วขึ้นบางจุดทำให้สัตว์น้ำตาย ชาวบ้านหลาย

---

[101] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 150-151.

[102] Ibid., p. 149.

[103] Ibid., p. 159.

[104] เอิร์ธไรท์ อินเตอร์เนชั่นแนล, แรงงานทาสในพม่า: อาชญากรรมต่อมนุษยชาติ (เชียงใหม่: ศูนย์ข่าวสาละวิน, 2546), หน้า 34.

[105] A Landmark Case[Online]. Available from: http://www.hinduonnet.com/mag/2003/02/02/ stories/ 2003020 200100400.htm[2006,June 20]

รายได้รับก๊าซพิษทางอากาศ ชาวบ้านบางส่วนใช้น้ำที่ถูกสารพิษปนเปื้อนเสียชีวิตทันที ในขณะที่บางคนป่วยเรื้อรังอยู่นานจึงเสียชีวิต[106]

การกระทำของบริษัทฯและรัฐบาลทำให้ป่าไม้ถูกทำลาย แม่น้ำลำธารหลายสายที่เคยใสสะอาดและเป็นที่พึ่งของชาวบ้านมายาวนานเริ่มสกปรกและแห้งขอด สิ่งแวดล้อมในภาคใต้ของพม่าที่เคยอุดมสมบูรณ์เสื่อมสภาพลงจนยากจะฟื้นคืนได้

3.4 ปฏิกิริยาและการตอบโต้จากกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบในพม่า

ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อประชาชนที่อยู่ในพื้นที่บริเวณที่บริษัทฯ ได้รับความคุ้มครองและการสนับสนุนจากรัฐบาลให้เข้าไปลงทุนนั้นรุนแรงและกว้างขวางนัก ชาวบ้านชาวกะเหรี่ยงและมอญที่ตกเป็นเหยื่อต่างรู้สึกต่อต้านการกระทำที่ผิดของบริษัทน้ำมันต่างชาติอยู่ลึกๆ แต่ก็ไม่สามารถแสดงออกอะไรได้มากนักเพราะรู้ดีแก่ใจว่าตนไม่อาจต้านทานความรุนแรงใดๆ ที่ผู้กดขี่อย่างรัฐบาลสลอร์คมีอยู่ กระนั้น ก็ยังมีนักศึกษาบางคนที่เสนอตัวเป็นตัวแทนชนกลุ่มน้อยที่เคราะห์ร้ายตัดสินใจที่จะแสดงความรู้สึกต่อต้านของตนออกมา เพราะไม่อาจทนรับสภาพการกดขี่อันป่าเถื่อนได้ โดยได้เรียกร้องไปยังบริษัทยูโนแคลในพม่าและในสหรัฐอเมริกา ด้วยการส่งจดหมายร้องทุกข์ไปเป็นลายลักษณ์อักษรหลายฉบับ จดหมายจากนักศึกษากะเหรี่ยงฉบับหนึ่งที่ส่งไปยังผู้บริหารบริษัทยูโนแคลในสหรัฐอเมริกามีข้อความตอนหนึ่งว่า[107]

"บริษัทของคุณได้เข้ามาลงทุนและไม่ก่อให้เกิดผลดีอะไรกับพวกเราเลยสักนิด ทั้งผู้คน วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมที่เรารักถูกทำลายย่อยยับ การที่พวกคุณร่วมมือกับรัฐบาลพม่าเช่นนี้ คุณก็รู้ดีอยู่แก่ใจว่าทหารพวกนั้นฆ่าคนไปมากแค่ไหน พวกเราอยากจะบอกพวกคุณว่า ได้โปรดไตร่ตรองให้รอบคอบ และอย่าให้ความช่วยเหลือรัฐบาลเผด็จการทหารของพม่าอีกต่อไป และจงหยุดการสร้างท่อส่งก๊าซธรรมชาติ เพราะพวกเรารู้สึกเป็นห่วงคุณว่า...ถ้าคุณยอมยื่นมือมาจับกับมืออันโสมมที่เปื้อนไปด้วยเลือดแล้ว ไม่มีทางที่มือของคุณจะไม่เปื้อนเลือดไปด้วยได้"

อย่างไรก็ตาม ไม่ว่ากลุ่มนักศึกษาชาวกะเหรี่ยงจะใช้ความพยายามร้องเรียนไปยังบริษัทยูโนแคลกี่ครั้ง นาย John Imle ประธานบริษัทยูโนแคลกลับออกมากล่าวปฏิเสธในเรื่องนี้ว่า ตนและทางบริษัทไม่เคยได้รับจดหมายร้องเรียนใดๆ แม้แต่ฉบับเดียว และเรื่องเช่นนั้นไม่มีทางเกิดขึ้นได้แน่นอน[108]

ความพยายามในการเรียกร้องไปยังบริษัทให้ยุติความร่วมมือใดๆ ทางเศรษฐกิจกับรัฐบาล

---

[106] Earthrights International, Total Denial Continues: Earth Rights Abuses along the Yadana and Yetagun Pipelines in Burma, p. 132.

[107] อ่านตัวอย่างจดหมายฉบับเต็มได้ในภาคผนวกท้ายเล่ม หน้า 184.

[108] Letters and comment[Online]. Available from: http://www.pathfinder.com/asiaweek/97/0307/letters.html Case [2006,June 22]

ทหารมิได้มีเพียงเท่านั้น ในอีกด้านหนึ่งกองกำลังชนกลุ่มน้อยคือต่างก็พยายามหาทางยับยั้งสิ่งที่เกิดขึ้น KNU และ NMSP ได้ตามสังเกตการณ์สถานการณ์อยู่ตลอดและได้ระบุว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนในโครงการท่อก๊าซยาดานาเกิดขึ้นรุนแรงมาก ชาวกะเหรี่ยงและมอญนับพันครอบครัวต้องหนีตายมาขออยู่ภายใต้ความคุ้มครองของกองกำลังทั้งสอง และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ก็เสียหาย ทั้งบริษัทและรัฐบาลที่สมรู้ร่วมคิดกันต้องร่วมกันแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เกิดขึ้น[109] ทั้งองค์กร KNU และ NMSP ได้ร่วมกันร้องเรียนต่อบริษัทฯ โดยขอพบตัวแทนบริษัทยูโนแคลและบริษัทโทแทล แต่บริษัทกลับปฏิเสธ[110] และไม่รับฟังข้อเรียกร้องใดๆ ของ KNU และ NMSP[111] ซ้ำยังกล่าวว่า "สิ่งที่ทุกคนต้องรับรู้ไว้คือ ถ้าใครกล้าเข้ามาทำลายท่อส่งก๊าซแห่งนี้ก็จะยิ่งมีทหารเข้ามามากเท่านั้น และถ้าทหารเข้ามา การบังคับใช้แรงงานจะเพิ่มขึ้นอีกแน่นอน" เมื่อรัฐบาลและบริษัทเป็นฝ่ายปฏิเสธการเจรจาและปลุกเร้าให้กองกำลังชนกลุ่มน้อยใช้กำลังเข้าแก้ไขปัญหา ประกอบกับความคับแค้นใจที่ตนถูกทหารยึดพื้นที่ที่เคยครอบครองมายาวนาน และการไม่สามารถทนดูสภาพชีวิตอันเลวร้ายที่ชาวบ้านเผชิญได้โดยไม่ทำอะไรอีกต่อไป กองกำลัง KNU ได้ส่งสายลับเข้าไปปะปนในกองทหารของรัฐบาลที่เป็นหน่วยคุ้มครองท่อก๊าซเพื่อสืบหาลู่ทางในการทำลายท่อก๊าซแต่ก็ถูกทหารพม่าจับได้และสังหารทิ้ง ทั้งสององค์กรจึงเปิดฉากโจมตีทหาร เจ้าหน้าที่บริษัทยูโนแคลและโทแทลและท่อส่งก๊าซยาดานา ดังที่ได้ประกาศไว้ตั้งแต่เมื่อบริษัทฯตัดสินใจเข้ามาทำธุรกิจแล้ว

ในระยะเวลาปี ค.ศ.1995 -1998 กองกำลัง KNU และ NMSP ได้ทำการโจมตีอย่างน้อย 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งแรกในช่วงต้นปี ค.ศ.1995 กองกำลัง KNU ได้ส่งทหารไปลอบโจมตีทหารที่เฝ้ารักษาความปลอดภัยท่อก๊าซเสียชีวิตไปหลายนาย และยังลอบโจมตีรถบรรทุก 3 คัน ที่ออกมาจากที่ทำการบริษัท การโจมตีในครั้งนี้ส่งผลให้ทหารและเจ้าหน้าที่บริษัทฯ เสียชีวิต 5 นายเป็นอย่างน้อย[112] การโจมตีครั้งที่สองกองกำลัง KNU ร่วมกับชาวบ้านโจมตีที่ตั้งบริษัทฯ กองกำลังได้ยิงจรวดเพื่อหวังจะทำลายที่ตั้งบริษัททิ้งแต่พลาดเป้าหมาย จรวดได้ไปตกและระเบิด ณ จุดอื่น หลังการโจมตีครั้งนี้ทหารพม่าบอกกับชาวบ้านว่าถ้าได้ยินเสียงปืนอีกครั้งชาวบ้านจะต้องตายและหมู่บ้านที่เหลือจะต้องถูกเผาทิ้งทั้งหมด การโจมตีครั้งที่สาม เกิดขึ้นในปี ค.ศ.1996 ชาวบ้านและกองกำลังยิงระเบิดตกไปที่ลานจอดเฮลิคอปเตอร์แต่ระเบิดไม่ทำงาน ส่วนระเบิดที่ทำงานไปตกที่บ้านพักคนงานบริษัทฯ มีลูกจ้างบริษัทบางคนบาดเจ็บและเสียชีวิต หลังการโจมตีครั้งนี้ เจ้าหน้าที่บริษัทฯ บางส่วนได้เดินทางกลับประเทศเพื่อความปลอดภัยของตน เมื่อทุกอย่างสงบลง รัฐบาลก็ส่งกำลัง

---

[109] Moe K. Tun, The 1997 Offensives: Suffering and Struggle for Identity and Justice of the Ethnic Karen in Burma, p. 12.

[110] สาเหตุหนึ่งที่บริษัทไท่พบและไม่ยอมรับการติดต่อใดๆ จากกลุ่มต่อต้านภายในพม่าทั้งหมดก็เป็นเพราะรัฐบาลห้ามบริษัทติดต่อกลุ่มอื่นใดในประเทศเด็ดขาด มิฉะนั้นสัญญาจะยุติและบริษัทจะหมดกรรมสิทธิ์ครอบครองใดๆ ในโครงการ ทุกอย่างจะตกเป็นของรัฐบาล ซึ่งข้อตกลงนี้ระบุไว้ในสัญญาการลงทุนร่วมระหว่างรัฐบาลพม่ากับบริษัทยูโนแคลด้วย

[111] Earthrights International and Southeast Asian Information Network, Total Denial, p. 7.

[112] Ibid., p. 15.

มาสังหารชาวบ้านในข้อหาให้ความร่วมมือกองกำลังกบฏไปอีกมาก[113]

นอกจากการโจมตีที่เกิดขึ้นทั้งสามครั้ง ทหารจากกองกำลัง KNU และ NMSP ยังได้ปะทะกับทหารพม่าที่คุ้มกันท่อก๊าซอีกครั้งในปีเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1998 ปรากฏว่าทหารพม่าเสียชีวิตไปหลายนายพอๆกับทหาร KNU เอง ต่อมาในปี ค.ศ.1999 เมื่อท่อก๊าซเริ่มใช้งานส่งก๊าซมายังประเทศไทยแล้ว รัฐบาลก็ยิ่งเพิ่มความเข้มงวดในการปกป้องท่อก๊าซโดยส่งกำลังไปปราบปรามกองกำลัง KNU และ NMSP ที่หลบซ่อนอยู่ตลอดแนวท่อจนถึงชายแดนไทย กองกำลังชนกลุ่มน้อยจึงอ่อนแรงลงอย่างมากและเริ่มรู้ดีแล้วว่าการใช้กำลังเข้าสู้เพื่อต่อต้านโครงการท่อก๊าซนี้คงไม่เป็นผล[114]

ในส่วนของรัฐบาลผสมแห่งชาติของสหภาพพม่าซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนพม่าทั้งประเทศก็แสดงความพยายามในการคัดค้านพฤติกรรมของรัฐบาลทหารและบริษัทด้วยเช่นกัน โดยได้ติดต่อไปยังบริษัทยูโนแคลขอให้บริษัทฯยุติการร่วมมือทำธุรกิจอันเลวร้ายกับรัฐบาลพม่า โดยได้พยายามชี้แจงให้บริษัทฯ เห็นถึงผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมากที่ได้เกิดขึ้น[115] โดยเฉพาะนางอองซาน ซู จี ในฐานะตัวแทนของพรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพรรคที่ได้รับเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่ของประชาชนชาวพม่ากว่าค่อนประเทศจนชนะการเลือกตั้ง ได้ออกมาประกาศผ่านสื่อไปยังบริษัทฯ ผู้บริหารยูโนแคลว่า "พม่าในยังไม่พร้อมรับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการผลิตขนาดใหญ่ดังเช่นอุตสาหกรรมน้ำมันที่บริษัทยูโนแคลทำอยู่ เพราะจะไม่มีผลประโยชน์ใดๆมาถึงมือชาวพม่าทั้งสิ้น การที่บริษัทฯ ยืนยันจะอยู่ในประเทศพม่าต่อไปจึงมีแต่จะนำผลประโยชน์เข้าไปสู่มือรัฐบาลเผด็จการแล้วย้อนกลับมาเป็นผลร้ายกับประชาชนผู้บริสุทธิ์ ดังนั้น หากบริษัทฯ สนใจที่จะเข้ามาทำธุรกิจเพื่อแสวงหาผลกำไรใดๆ จากทรัพยากรในประเทศพม่า บริษัทฯ จึงควรตระหนักว่า ผู้ที่บริษัทควรต่อรองเรื่องการทำธุรกิจด้วยคือรัฐบาลผสมแห่งชาติของสหภาพพม่าที่เป็นตัวแทนชาวพม่าเกือบทั้งประเทศจึงจะถูกต้อง การกระทำของบริษัทในเวลานี้จึงเป็นการมองข้ามเสียงส่วนใหญ่ของประชาชนชาวพม่าเพียงเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวเท่านั้น"[116] นอกจากนี้นางอองซาน ซู จี ยังระบุด้วยว่า "การลงทุนของบริษัทขนาดใหญ่เช่นบริษัทยูโนแคลเป็นการสร้างรายได้ให้กลุ่มทหารที่ไม่มีความชอบธรรม บริษัทจึงมีส่วนสำคัญในการขัดขวางกระบวนการไปสู่ประชาธิปไตยของพม่า จึงขอเรียกร้องให้นานาชาติร่วมกดดันบริษัทเหล่านี้ให้ออกไปจากพม่า"[117]

---

[113] Ibid., p. 15-16.

[114] TED Case Studies[Online].Available from: http://www.american.edu/TED/burmapipeline.htm [2006, June 24]

[115] John Pilger, Burma : A Cry for Freedom[Online]. Available from: http://www.newint.org/issue280/[2006, June 22]

[116] Robert Lebowitz, Court Decision could further isolate Burma[Online]. Available from: http://www.asia observer.com/Burma/Burma-story2.htm[2006, June 22]

[117] Camilla Buzzi, Burma: twelve years after 1988-a common future? ,p. 28.

อย่างไรก็ตาม บริษัทยูโนแคลก็ยังคงยืนยันที่จะไม่ถอนการลงทุนของตนออกจากพม่าด้วยเหตุผลที่ว่า บริษัทฯได้ลงทุนไปมากแล้ว และต่อมาเมื่อนางอองซาน ซู จี ได้รับการปล่อยตัวจากรัฐบาลทหารพม่าชั่วคราว บริษัทฯยังคงแสดงท่าทีไม่พอใจต่อการที่นางซูจีได้รับอิสรภาพแม้เพียงชั่วคราวด้วย[118]

กล่าวโดยสรุป การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายในพม่าซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังมานานหลายทศวรรษในขณะนี้กำลังยิ่งตกต่ำลงเรื่อยๆ ปัญหาสิทธิมนุษยชนในรัฐกะเหรี่ยงและมอญ รวมทั้งเมืองหรือเขตสำคัญอื่นๆ ทางตอนใต้ได้ทวีความรุนแรงขึ้น อันเป็นผลลัพธ์โดยตรงจากโครงการท่อส่งก๊าซยาดานาของรัฐบาลพม่าและบริษัทยูโนแคล ถึงขนาดที่องค์การนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International) ระบุว่า ปี ค.ศ.1996-1998 ที่รัฐบาลพม่าดำเนินการก่อสร้างโครงการการลงทุนขนาดใหญ่ทางตอนใต้ของประเทศ เป็นปีที่ปัญหาสิทธิมนุษยชนของพม่าอยู่ในสภาพเลวร้ายที่สุดนับแต่ที่ทหารยึดอำนาจในปี ค.ศ.1998 เป็นต้นมา[119] จึงไม่น่าแปลกใจว่า สำหรับชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยทั้งหลายการลงทุนของบริษัทยูโนแคลในพม่ามีความหมายตรงข้ามกับการส่งเสริมอิสรภาพและประชาธิปไตยที่พวกเขาเฝ้ารออยู่อย่างสิ้นเชิง ชาวบ้านและองค์กรชนกลุ่มน้อยต่างมีความเห็นตรงกันว่าหากไม่มีท่อก๊าซและไม่มีบริษัทยูโนแคลเข้ามาเกี่ยวพันกับชีวิตของพวกเขา ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในถิ่นที่อยู่กันมาแต่เดิมคงไม่ลุกลามรวดเร็วและรุนแรงเช่นนี้ หลายองค์กรในพม่าจึงได้เรียกร้องไปยังบริษัทยูโนแคลโดยตรงเพื่อขอร้องให้บริษัทยูโนแคลยุติการลงทุนและการมีส่วนร่วมกับรัฐบาลทหารในการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อการก่อสร้างท่อก๊าซแต่ก็ไม่เป็นผลเพราะบริษัทยูโนแคลเห็นว่าประชาชนและองค์กรเล็กๆที่ไม่เห็นด้วยกับโครงการของบริษัทยูโนแคลจะมีอำนาจเพียงพอที่จะเป็นภัยต่อบริษัทฯได้ และเมื่อการสร้างท่อก๊าซเสร็จสมบูรณ์ก็ปรากฏว่าบริษัทยูโนแคลสามารถผลิตก๊าซธรรมชาติได้มากถึง 700 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน ทำให้บริษัทได้กำไรมากกว่าที่บริษัทคำนวณไว้ในตอนแรกเสียด้วยซ้ำ[120] ดังนั้นทั้งที่บริษัทยูโนแคลรู้ถึงปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกรูปแบบที่เกิดขึ้นในการก่อสร้างท่อก๊าซแต่ก็ยังยืนยันที่จะดำเนินธุรกิจในพม่าต่อไปเพื่อรักษาโอกาสในการตักตวงผลประโยชน์ และยังประกาศต่อสังคมโลกให้รับรู้ด้วยว่าบริษัทฯ ทำธุรกิจที่ขาวสะอาดให้ประชาชนในพม่ามีความสุขทั้งที่ความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น และยิ่งนานวันบริษัทฯ ก็ยิ่งมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นมากขึ้นกับรัฐบาลพม่าเพราะบริษัทฯตระหนักดีว่า ตราบเท่าที่ยังคงอยู่ในพม่า รัฐบาลทหารคือแหล่งอำนาจเดียวที่ให้ความคุ้มครองแก่ตนได้ดีที่สุด และรัฐบาลพม่าเองก็เต็มใจที่จะให้การปกป้องบริษัทเพราะมี

---

[118] Earthtights International and southeast Asian Information Network, Total Denial, p. 6.

[119] Ken Silverstein, The Village Voice "Local Lobbyist'[Online]. Available from: http://www.burmalibrary.org /reg.burma/archives/a99704/msg00259.html[2006, June 25]

[120] Daphne Eviatar, Profits at Gunpoints[Online]. Available from: http://www.thenation.com/doc/20030630 /eviatar[2006, June 28]

ผลประโยชน์ตอบแทนซึ่งกันและกัน[121] พฤติกรรมเช่นนี้ของบริษัทยูโนแคลทำให้บริษัทฯ ถูกขนานนามว่าเป็น "บริษัทข้ามชาติที่แย่ที่สุดในยุคสมัย"[122]

ปรากฏการณ์รัฐบาลทหารพม่าร่วมมือกับบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ที่สมรู้ร่วมคิดเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและยากต่อการแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเป็นปัญหาที่เรื้อรังและรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ จึงน่าจับตาดูต่อไปว่าชุมชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการยาดานาโดยตรงและองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญๆ จะเข้ามามีส่วนผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรมต่อชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยที่ได้รับผลกระทบจากโครงการท่อก๊าซยาดานานี้ได้หรือไม่

---

[121] Martin Sieg, Unocal-Total Gas Pipeline and Slorc's Use of Forced labor[Online]. Available from: http://library.wustl.edu/~listmgr/devel-l/Jan1996/0146.html[2006,June 12]

[122] Earth Island Joins Move to Dissolve UNOCAL[Online]. Available from: http://www.thenation.com/doc/20030630/eviatar[2006,June 22]